

GENÇ ÖNCÜLER

*Ragıp el-İsfahani
ile Röportaj*

Aralık 2010 • Sayı 62 • Yıl 8 • Fiyatı: 3,5 TL / K.K.T.C: 5 TL . Aylık Gençlik Dergisi

HAYALİ YAŞAĞA SON

“İdarenin yasakçı ve keyfi uygulamalarına; siyasi otorite ve kamuoyu tarafından güçlü bir tepki verilemediği ve belki de kullanılan yöntemler yanlış olduğu için bu sürece ulaşmak zaman aldı.”

Şerife Gül Arıman ile Röportaj

**Szeged
Üniversitesi
Macaristan**

**Adem
Özköse ile
Söyleşi**

GÖSTER KENDİNİ

Çizer Misin?

Yazar Misin?

bilgigenconculer@gmail.com

Objektifime Takılanlar

Her fotoğraf bir hikaye... bin hikayeye açılan bir kapı...
"Objektifimize Takılanlar"ı hikayeleriyle birlikte sayfasında
yayımlanmak üzere bekliyoruz...

“Hayali Yasağa Son”

Merhaba Değerli Okurlar,

“Hiç kimsese göre başörtüsü dininin gereklerini yerine getirmeye çalışan bir bireyin inancının gereğini yerine getirmesi demek değildi” diyor Sümeyra Akyol. Evet, Türkiye’de başörtüsü uzun yıllardır hep olması gereken düzlemin dışında tartışıldı. Tabii bunda en son Azerbaycan örneğinde görüldüğü gibi devletin ideolojisi ve bunun yansımaları olan politikaları gereği halka tepeden inmece bir anlayışla nasıl yaşayacağıının, nerede ve ne zaman, ne giyeceğinin, dayatılması asıl sorunu teşkil etmektedir. Bir de buna devletle benzer ideolojiyi paylaşan akademisyenlerin başörtüsüne üniversitelerde tahammül edememesi eklenince 1960’larda başlayan bir süreçten bahsediyoruz. Bu süreç, Türkiye’nin iç siyasetinde yaşamış olduğu değişimlerle de farklı boyutlar kazanagelmıştır. Öte yandan tüm bu süreç boyunca veya en son tartışmalarda üniversitelerde sorun haline getirilen başörtüsünün birinci muhataplarının fikirleri yeterince dikkate alındı mı? Toplumun her kesiminden bireyler veya aydınlar konuyla alakalı öyle ya da böyle bir fikre ve ne olması gerektiği yönünde inanişaya sahip olabilir, peki ya konunun doğrudan muhataplarının düşünceleri... Biz de bu yüzden dergimizin bu sayısında özellikle geçtiğimiz Ekim ayının son günleri ve Kasım ayının başında Türkiye gündeminde önemli yer teşkil eden başörtüsü konusunu bayan yazarlarımızın kalemlerinden karantinaya aldık.

Sümeyra Akyol yazısında başörtüsü sorununu 1960’lı yıllardan günümüze değin Türkiye’deki siyasi değişimlerin ışığında yorumluyor. İkinci yazı da Nesibe Kanuni soruna 28 Şubat’tan günümüze değin bakıyor ve sorunun nasıl aşıldığını anlatıyor. Röportaj bölümünde Genç Öncüler soruyor, Avukat Şerife Gül Arıman cevaplıyor, neden yasağın hayali olduğunu anlatıyor. Ardından son tartışmaların yapıldığı dönem gazete manşetleri ve köşe yazılarından alıntılar var. Karantina’nın son yazısında bir profesör üzerinden aktarılan hikayeye başörtüsünü üniversitede istemeyen kişilerin düşünceleriyle empati kuruluyor.

Derginin diğer bölümlerinde yine ilginizi çekecek yazılar yer alıyor. İslam Coğrafyası bölümünde Sudan, Dünya Seyahatnamesi’nde Şam ve Kampüs Notları’nda Szeged Üniversitesi’nden gözlemler bulunuyor. Hayali Röportajlar’da Ragıp el-İsfahani var. Tarih Defterine Kanlı Çınar ve Kubilay konuk ediliyor.

Dopdolu içeriğiyle Genç Öncüler Dergisi sizi bekliyor...

Sahibi

Umran Yayıncılık
Türizm San. ve Tic. Ltd. Şti. Adına
Abdullah Yıldız

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İsmail Memiş

Yayın Sorumlusu

Abdullah Muhsin Yıldız

Yayın Kurulu

Alperen Gençosmanoğlu
Betül Babacan
Büşra Özkan
Elyesa Koytak
Emir Timur Kafkas
Enes Avar
Muhammed Tutkun
Nihal Açikel
Nihan Yıldız
Usame Sanyaşar
Yusuf Elbaşı

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Abdülvahid Yakub Sipahioğlu
Betül Tuncel
Celile Günseli
Fatih Muhammed Çakmak
Furkan Aktan
Gülşüm Yaşar
Melike Yurt
Merve Kaplan
Nesibe Kanuni
Sümeyra Akyol
Şeyma Nur Ekren
Züleyha Özdenler

Adres

Zeyrek Mahallesi Kızıtaşı Caddesi
No:30/1 Fatih-İstanbul
Tel: (0212) 5311033
bilgigenconculer@gmail.com

Grafik Tasarım

Furkan Selçuk ERTARGİN

Baskı: Şenyıldız Matbaacılık

Gümüşsuyu Cad. No:3 Kat:1
Topkapı - İstanbul
Tel: (212) 483 47 91

İçindekiler

4

bu bir "yasak"
tarihçesidir!

Sümevra Akyol

16

sudan

Meryem Gülce

22

ragıb el-isfahani
ile röportaj

Abdülvahid Yakup Sipahioğlu

Şerife Gül Arıman ile Röportaj / **10**

Yasağın Delinmesinin Basında Yankıları / **Nihal Açıkel / 12**

Empati / **Betül Tuncel / 14**

Müslümanın Sorumluluk Bilinci Sorumluluk / **Şeyma Nur Ekren / 19**

Objektifime Takılanlar / **26**

Dünya Seyahatnamesi / **Furkan Aktan / 28**

Tarih Defteri / **Muhammed Tutkun / 30**

Kampüs Notları / **Merve Kaplan / 32**

Okullardan Haberler / **Alperen Gençosmanoğlu / 34**

Atölye / **Abdülvahid Yakub Sipahioğlu / 38**

Kültür Sanat / **41**

'Zorunlu Seçmeli' Derste - 2 / **Celile Günseli / 45**

Etkinlik / **46**

Başörtüsü Sorunu Nasıl Aşıldı?

8

Nesibe Kanuni

Bu Bir "Yasak" Tarihçesidir!

Sümevra AKYOL

Nereden Geldi "Bu Başörtülü Öğrenciler"?

Şimdiye kadar Türkiye'de üniversitelerde okuyan ya da okumaya talip olan başörtülü öğrencilerin toplumsal kökeni ve başörtüsünü tercih etme nedenleri üzerine çok şey yazıldı, çok şey söylendi. Kimilerine göre İran Devriminin Türkiye'ye taşınmak istenmesinin tezahürüydü başörtüsü, kimine göre köyden kente göç sonucunda kırsal kökenli ailelerin kentlerin cazip dünyasında savrulmamak için dine sarılmalarının neticesiydi, kimilerine göre erkeklerin ya da erkek egemen toplumun kadınlara bir dayatmasıydı, kimilerine göre de üniversitelerde ve toplumda yaygınlaşan başörtüsünün müsebbibi İmam Hatip okullarıydı. Fakat hiç kimseye göre başörtüsü dininin gereklerini yerine getirmeye çalışan bir bireyin inancının gereğini yerine getirmesi demek değildi.

Toplumda ve özellikle de üniversitelerde yaygınlaşan başörtüsünün nedenlerini dışarılarda arayanların görmek istemediği bir gerçek vardı. Örtüleriyle üniversite eğitimi talep eden genç kızlar yönünü batıya dönmüş, muasır medeniyetler düzeyine erişmenin yegâne yolunun eğitim, sosyal ve iktisadi her alanda batılılaşmak olduğunu temel alan

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilköğretim ve liselerinden mezun olarak ve bu okullarda başları açık okuyarak üniversite kapısına gelmişlerdi. Zira Türkiye'de ilk başörtüsü yasağı ve problemi 60'lı yıllarda ilköğretim ya da liseler-

de değil üniversitelerde görülmüştür.¹ Eğer başörtüsünün müsebbibi toplum ya da aile baskısı olsa idi, ilk problemin eğitimin daha alt kademelerinde görülmesi gerekirdi. İmam Hatip Liseleri de o yıllarda kız öğrenci kabul etmiyordu, dolayısıyla bu okulların üniversitelerde zuhur eden başörtüsünün müsebbibi oldukları yersiz bir iddiaydı. Başta da belirttiğimiz gibi, üniversite eğitimi talep eden başörtülü öğrenciler ilk ve ortaöğrenimlerini Mısır'da ya da İran'da ya

da başka bir memlekette değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin seküler ve modern eğitim veren ilköğretim ve liselerinde tamamlamışlardı. Bu durumda başörtüsünün kaynağını dışarılarda aramak da yersizdi. Ve başörtüsünü ülke için tehdit ve gerileme vesilesi olarak görenlerin anlamlandıramadıkları, ezberlerini bozan esas mesele de buydu: "Nasıl olurdu da bu çağın modern ve seküler eği-

1 Aktaş, Cihan, Tesettür ve Toplum – Başörtülü Öğrencilerin Toplumsal Kökeni Üzerine Bir İnceleme, Nehir Yayınları, İstanbul, 1992.

tim kurumlarında yetişen bireyler sözüm ona çağdışı bir yaşam ve giyim tarzını benimseyebilirlerdi?" Bu kabul edilemezdi, sorunun kaynağı mutlaka başka yerlerdeydi.

İlk Yasak, İlk Mücadele, İlk Boykot

Türkiye başörtüsü tartışmalarının bugünkü halini aldığı ilk olayla gençlik hareketlerinin dünyayı sardığı yıllarda karşılaşır. A.Ü. İlahiyat Fakültesi öğrencisi Hatice Babacan 1967 yılında başı örtülü olarak İslam tarihi dersine girer. Kürsüdeki hoca Prof. Neşet Çağatay, Babacan'ı fark eder ve yıllarca aynı kalıp içinde tekrar edilecek olan cümleyi ilk kez sarf eder: "Hey sen! Sen başörtülü kız! Sınıfta bu kıyafetle oturamazsın. Ya başını aç ya da dışarı çık!" Gerilimin sürmesi ve genç kızın bir gün tartışma esnasında bayılması üzerine konu basına yansır. Yasak kamuoyundan da tepki alır bu vesileyle. İnsanlar İlahiyat Fakültesi'nde başörtüsünün yasaklanmak istemesine bir anlam veremezler.

Hatice Babacan'ın okuldan atılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu öğrenen öğrenciler eylem kararı alır. Sadece İlahiyat Fakültesinde değil, Ankara'daki bütün fakültelerdeki sağ ve sol dünya görüşüne sahip öğrenciler

"Ya Hatice Babacan derslere alınacak, ya da hiçbir öğrenci okula gitmeyecek" diyerek "boykot" ilan ederler. "Türkiye'nin ilk öğrenci boykotu" budur ve "Başörtülü Hatice Babacan'a destek" için yapılmıştır. Sonuçta, "boykot" amacına ulaşır ve Hatice Babacan'ın okumasına, "kerhen" de olsa izin veri-

lir! Hatice Hanım, "ağır baskılar" altında kalsa da, Ankara İlahiyat'tan mezun olmayı başarır. Ama diğer fakültelerde "yasak" devam eder.²

1970'li Yıllar

60'lı yıllarda yükseköğretimde başlayan yasak, 70'li yıllarda ortaöğretimde de kendini gösterir.

1969 Şubat'ında bir kasabada lise müdürü ve devletten yana tavır takınan bazı sol görüşlü öğretmenlerin okula tesettüre uygun giyinerek gelen kız öğrencilerin başörtülerini ve mantolarını parça parça edip onları okuldan kovuşları, kasaba ahalisinin büyük bir üzüntü içinde saldırgan müdürü ve öğretmenleri protesto etmelerine neden olur.

Bu tür olaylar kız öğrenci almaya başlayan İmam Hatip Liseleri'nde de görülür. 26 Ocak 1971'de Isparta İmam Hatip Okulu'nda Matematik öğretmenin okul bahçesinde gördüğü tesettürlü öğrencinin başörtüsünü çekip yırtması, bu olaylardan yalnızca biridir. İşin en ilginç yanıysa bu olay üzerine bir konuşma yapan Isparta Müftüsü'nün "Bu asırda da başörtülü talebe mi olurmuş?" diye beyanat vermesidir.

Bütün bu yaşanan menfi olayların yanında, Şule

Yüksel Şenler hanımefendinin "başörtüsüne çözüm" arayışları ve hatta çizdiği "örtü modellerinin "pratik" ve "fabrikasyon" olarak örtünmek iste-

2 Türkiye'nin İlk Başörtülü Milletvekili Merve Kavakçı'nın Web Sayfası: <http://www.mervekavacki.net/yazioku.php?id=4>

yenilerin istifadesine sunulması 70'li yıllara damgasını vurur. Ve tabii; "malûm çevreler" tarafından, bu modelin aşağılanmaya başlanıp, "sıkma-baş" yaftasının asılması da gecikmez. Bu "aşağılama" ve "horlamalara rağmen, Şule Hanım'ın "sık-mabaş"(!) modeli hayli rağbet görür Türkiye'de.³

1980'li Yıllar

Kenan Evren ve arkadaşlarının "koruma ve kollama" adına ülke yönetimine el koyduğu 80'li yılların başında Bülent Ulusu Başbakanlık görevine "tayin" edilir ve ilk "yasak" genelgesi yayımlanır. Ve 20 Aralık 1980 tarihli YÖK Genelgesiyle üniversitelerde başörtüsü yasaklanır. İmam Hatip Liseleri de askeri rejimin yasağından payına düşeni alır ve İHL'lerde de başörtüsü yasaklanır, daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan alınan resmi bir yazı ile İHL öğrencilerinin sadece Kuran derslerinde başlarını örtmelerine izin verilir.

80'lerin "yasak" günleri üniversite kapılarında yasağa karşı yapılan protestolarla geçer. Sol görüşlü öğrencilerin de desteğini alan bu protestolarla "başörtüsü yasağı" kendisine karşı tavır alınan ve tüm Türkiye tarafından bilinen bir konu haline gelir.

Turgut Özal'ın rekor bir oyla başbakan seçildiği yıllarda, "ara çözüm" çabaları başlar. Dönemin YÖK Başkanı İhsan Doğramacı'nın; 1984 yılında o günün gazetelerine "manşet" olan önerisi şudur: "Örtü sorununa Avrupaî çözüm... Başörtüsü yerine türban! Okula türbanla gelen öğrenciler, engellenmeyecek!" Bu, gerçekten de bir "ara formül"dür ve bir süre ses-seda çıkmaz. Aynı yıl, türban yüzünden okuldan uzaklaştırılan bir öğrencinin itirazını reddeden Danıştay'ın kararı tartışmaları yeniden alevlendirir. Danıştay kararı ve Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in "Türkiye'de irtica tehlikesi var" demesi üzerine 1987 yılında YÖK mucidi olduğu ara formülünü kaldırarak üniversitelerde "türban" ı yeniden yasaklar.

1987 seçimlerinin hemen ardından dönemin baş-

3 Türkiye'nin İlk Başörtülü Milletvekili Merve Kavakçı'nın Web Sayfası: <http://www.mervekavakci.net/yazioku.php?id=4>

bakanı Turgut Özal üniversitelerde türbanın serbest olması için bir yasa tasarısı hazırlar. Yasa mecliste kabul edilir ancak, dönemin cumhurbaşkanı Kenan Evren "türbanlılar tamam ama çarşaf-lı ve mayolular da gelirse ne olacak" diyerek yasa-yı veto eder.

Bunun üzerine Turgut Özal ve Avni Akyol, YÖK Başkanı İhsan Doğramacı ve Cumhurbaşkanı Kenan Evren'le konuşup mutabık kaldıktan sonra YÖK Disiplin Yönetmeliği'nde değişiklik yapılır ve türbana özgürlük sağlayan yeni yasa Aralık 1988'de Meclis'ten geçirilir. Evren yasayı bu defa veto etmez, önce imzalar, sonra da Anayasa Mahkemesi'ne götürür. Mahkeme 26 Mart 1989 yerel seçimlerinden hemen önce türban yasasını iptal eder. Bunun üzerine İstanbul başta olmak üzere ülkenin pek çok şehrinde geniş katılımlı protesto mitingleri düzenlenir.⁴

Anavatan Partisi 25 Ekim 1990'da mahkemenin bir önceki iptal gerekçesini de dikkate alarak, üçüncü kanunu çıkarır. Artık, 2547 sayılı kanunun ek-17.maddesi uyarınca üniversitelerde kılık kıyafet serbesttir. Bu sefer de SHP bu kanunun iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurur, ancak başvuruları reddedilir. Ve bu kanun, 1997'de Kemal Gürüz'ün YÖK Başkanı seçilmesine kadar 7 yıl boyunca 81 üniversitede 150'ye yakın rektör ve 2 YÖK başkanı tarafından uygulanır.⁵

1990'lı Yıllar

90'lı yılların başları İHL mezunu öğrencilerin üniversite sınavlarında birbiri ardına dereceye girdiği, üniversitelerde başörtülü okuyan ve örtüleriyle okullarından mezun olan öğrencilerin hemen her fakültede birincilik kürsüsüne çıktığı yıllardır. Bu durumdan rahatsız olan çevreler hep bir ağızdan "laiklik elden gidiyor" türküsünü söylemeye başlarlar ve derler ki: "Biz başörtüsüne değil, türbana karşıyız. Çünkü türban siyasi simge, laik rejim için

4 9 Mart 2005 tarihli Yeni Şafak Gazetesi "başörtüsü" yazı dizisi-02 "Ara Çözüm Türban" başlıklı yazı <http://yenisafak.com.tr/diziler/basortusu/basortusu02.html>

5 9 Mart 2005 tarihli Yeni Şafak Gazetesi "başörtüsü" yazı dizisi-02 "Ara Çözüm Türban" başlıklı yazı <http://yenisafak.com.tr/diziler/basortusu/basortusu02.html>

tehdit, büyük tehlike!" 10 yıl önce rejimin YÖK başkanının önerisiyle "ara formül" olarak icat edilen ve kendisine serbestiyet tanınan "türban" çok değil bir 10 yıl kadar sonra aynı rejim için bir tehlike ve siyasi sembol oluvermiştir.

28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu'ndan "Kıyafet Kanunu'na aykırı olarak ortaya çıkan uygulamalara kesinlikle mani olunmalı" şeklinde bir "tavsiye" kararı çıkar. ANASOL-D Hükümeti'nin kurulmasıyla birlikte yasakçı tavır, genelgeler aracılığıyla ve başkanlığını Kemal Gürüz'ün yaptığı YÖK eliyle tüm üniversite rektörlerine iletilir, başörtüsü yasağının tavizsiz şekilde uygulanması istenir. 13 Mart 1998 tarihindeki Rektörler Komitesi toplantısından önce MGK'nın sivil giyimli üç uzmanından "irtica brifingi" alan rektörler, toplantı sonrasında yayınladıkları bildiriye "brifingi içselleştirmelerinin sonucu" olarak üniversitelere başörtülü olarak gelmenin suç olduğunu vurgularlar.⁶

Yasağı uygulamaya geçen ilk üniversite rektörlüğünü Kemal Alemdaroglu'nun yaptığı İstanbul Üniversitesi'dir. Rektörün dekan ve öğretim üyelerine verdiği yasağı uygulamak için gerekirse bilime ara verin talimatıyla İstanbul Üniversitesi'nin bütün fakültelerinde bilime ara verme pahasına da olsa başörtüsü yasaklanır. Ve Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nur Sertel öncülüğünde İstanbul Üniversitesi'nin fakültelerine yeni kayıt olmaya gelen başörtülü öğrencileri başlarını açmaya "ikna" etmek için odalar tahsis edilir. İkna olanın kaydı yapılır, olmayan kazandığı üniversiteye kayıt dahi yaptırmaz.

Post modern darbe olarak tarihe geçen Şubat 1997'den sonra da, tıpkı 12 Eylül 1980 sonrasında olduğu gibi İHL'ler ve İlahiyat Fakülteleri dâhil eğitimin her kademesinde başörtüsü tekrardan yasaklanır. Ve Türkiye'deki başörtülü öğrenciler bir kez daha eğitimleriyle inançları arasında bir seçim yapmaya mecbur edilirler.

90'lı yılların sonlarına doğru "yasak" hayatın her kademesinde kendini gösterir. 18 Nisan 1999 se-

çimlerinde Fazilet Partisi'nden İstanbul milletvekili olarak meclise giren Merve Kavakçı, 2 Mayıs 1999'da TBMM'de yapılan and içme töreni sırasında DSP'li vekillerin protestosuyla ve DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in meclis kürsüsünden sarf ettiği: *"Türkiye'de hanımların giyim kuşamına, başörtüsüne özel yaşamlarında hiç kimse karışmıyor. Ancak burası hiç kimsenin özel yaşam mekânı değildir. Burası devletin en yüce kurumudur. Burada görev yapanlar, devletin kurallarına, geleneklerine uymak zorundadır. Burası devlete meydan okunacak yer değildir. Lütfen bu hanıma haddini bildiriniz"* sözleriyle başörtülü olduğu gerekçesiyle törene katılmasına ve yemin etmesine verilmez ve Genel Kurul Salonu'nu terk etmek zorunda bırakılır. Daha sonra başbakan olan Ecevit'in bu sözleri dönemin savcılar tarafından emir telakki edilir. Önce TC vatandaşlığından çıkarılan Merve Kavakçı'nın daha sonra dokunulmazlığı kaldırılır ve milletvekilliği düşürülür. Evine baskın yapıp aramalar yapılır. Sonuç olarak, araştırmalara göre Türkiye'deki kadınların %60'ını teşkil eden başörtülü kadınların mecliste temsil edilme hakları fiilen ellerinden alınır.

2000'ler

2002 ve 2007 genel seçimlerinde AK Parti tek başına iktidar olur. Başörtüsü konusunda da yasalar, anayasa mahkemeleri, vetolar v.s silsilesi ile yavaş yavaş ilerleyen çözüm arayışları yeniden başlar. Tabir yerindeyse kaset tekrardan başa sarılır. Cumhurbaşkanı'nın, başbakanların, partilerin isimleri değişse de senaryo değişmez. İktidarda milletin çoğunun oyuyla tek başına iktidar olan ve verdiği sözleri yerine getirmeye çalışan bir parti, muhalefette rejimi koruduğunu iddia eden, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay gibi kurumları arkasına alan başka bir parti. Mevzu yine aynı: "Başörtülü öğrenciler üniversitelerde okumalı mı okumamalı? Rejim için tehditler mi? Değiller mi? Başörtüleriyle üniversitelerde okurlarsa laiklik elden gider mi gitmez mi?" Türkiye Cumhuriyeti Devleti 1960'lardan beri bütün kurum ve kuruluşlarıyla bu soruların cevaplarını bulamadı. Sonuç, yine sonuçsuz.

6 10 Mart 2005 tarihli Yeni Şafak Gazetesi "başörtüsü" yazı dizisi-03 "2005 Başörtüsü Yılı" başlıklı yazı <http://yenisafak.com.tr/diziler/basortusu/basortusu03.html>

Başörtüsü Sorunu Nasıl Aşıldı?

Nesibe Kanuni

Türkiye’de yaşamanın bazen çok komik olduğunu düşünüyorum. Her sabah dünyaya uyandıktan sonra bir de bu ülkeye uyum sağlamak ve az sonra gazetelerde, akşama haberlerde neler görebileceğinize kendinizi ikna etmeniz gerekiyor. Bir üçüncü dünya ülkesinde yaşadığımızdan, muz cumhuriyetinden falan bahsedecek değilim. Bu tip tartışmalar Müslümanları oyalanmaktan başka bir sonuca götürmüyor fakat itiraf etmeliyiz ki ayaklarımızın sapaşlam yere bastığı bir ülkede yaşamıyoruz.

Yıllar önce, yine büyük bir karışıklık sonrası başlamıştı tüm hikâyeye. Bir kaç on yıl içinde birkaç darbe atlatmış, evlatlarımızı en az şimdiki kadar vatan için feda etmiştik! Sokakların mı evlerin mi daha güvenli olduğunun bilinemediği zamanlardı. Sonra biraz durulduğunu zannettik her şeyin. Büyük kalemeler tarafından büyük imzalar atılmıştı.

Annelerimizin üniversite kapılarına düşmesiyle olan oldu. Olsa olsa Türkiye’de görülebilecek yeni bir baskı şekli ortaya çıktı (bunu bulmak için çok

düşünmüşler miydi, zannetmiyorum Sütçü İmam’ı hatırlayıp kopya çekmişlerdir!). Sonra bildik öyküler, kimin yaşam öyküsünü biraz deşseniz, bir yerinden başörtüsü problemi çıkar. En az, Karadeniz’de yaşayan birinin kansere yakınlığı kadar!

Türkiye garip bir ülke demiştim ya, süreçte çok çeşitli hükümetler başa geldi ve kimileri yine eski geleneklere kurban giderek veda ettiler. 28 Şubat yeni dönem darbe modasının bir ön sürümüydü. Belki de bu yüzden üniformaya karşı korkuyla karışık bir saygı besleriz kalbimizin derinlerinde, tabii Türk bayrağına da derin bir sevgi. Bu son darbe kendini ifade etmeye başlamış tüm Müslümanlar için büyük bir kırılma noktasıydı. Başörtüsü ekseninden bakıyoruz fakat tüm olanaklarımızdan ayrı ayrı sırandık. Sonrasını bizler de biliyoruz. Okulların kapıları başörtüsüne tamamen kapandı. Tramvatic vakalar yaşandı süreçte, belki hayatı yön değiştirenler, aklıdan, benliğinden şüpheye düşenler oldu. Ve yine işin garip tarafı hikâyenin evvelinde sloganlar atan atalarımız bizleri kendi elleriyle üni-

versite kapısına koyup başörtülerimizi usulca çantalarına koydular. Kimilerimiz büyük mücadeleler verdi, inkâr edilemez ama çoğumuzun kalbi biraz kabuk bağladı, hoş gördük, benimsedik, özgürleştik(!), galiba özgürlüğü de unutmaya başladık aslında hafif hafif zamanla.

AK Parti'nin hükümet oluşuyla birlikte yeni bir umut ışığı doğdu herkesin içine. Beklenti içindeydik, yıllardır bekliyorduk, biri bizi anlasın, artık insan muamelesi görmeye başlayalım istiyorduk. Değil mi ki, örtüsü yanında olsun olmasın, okullarda hep misafir öğrenci konumundaydık.

Yaklaşık iki yıl önce kanunda bir değişiklik yapılmak istendi. Bir girişimde bulundu hükümet, fakat sert bir şekilde geri çevrildi hazırlanan tüm belgeler. Kanunda net bir madde yoktu ama yönetmeliğe dayanarak yasak gayet resmi bir havada, hem de en sert haliyle uygulanmaya devam etti.

Düşünürlerimiz, yazarlarımız çeşitli teoriler üretmeye başlamışlardı bu kronik durum hakkında. Artık söylenecek fazla bir şey yok diye düşünmeye başlamıştık. Eylemler azalmış, tepkiler zayıflamıştı. Artık ancak pratikte çözülür bu iş diyordu diyenler. Ta ki Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde okuyan Zeynep ortaya başını koyup halinden şikâyetçi olana kadar. Evet, hepimizin içinde küllenmeye başlamış olan bir ateş alevlendi onun girişimiyle. YÖK Ekim ayı başında İstanbul Üniversitesi'ne yeni bir yazı gönderdi ardından.

İlk açıklamalar öğrencilerin ne olursa olsun eğitim haklarının engellenemeyeceği ve bir öğrencinin sınıftan çıkarılmasının ne olursa olsun uygunuz olacağı demeçleriyle başladı. Yeni yönetmeliğe göre başörtülü öğrenci dersten zorla çıkarılamayacaktı, hoca sadece tutanak tutup şikâyetinde bulunabilirdi. Bu yazı diğer üniversitelere de emsal gösterildi, YÖK başkanı yasağı çok anlamsız bulduğu açıklamasında bulundu ve öğrencilere "garantiniz benim" diyerek büyük bir destek verdi. Hukuki olarak mevzuatta bir değişiklik olmadı, başbakan hukuki çözümü 2011 seçimleri sonrasına erteledi. Bu girişimler neticesinde üniversitelerin kapıları yavaş yavaş öğrencilere açılmaya başladı. Sorun çıkaran güvenlikçilere uyarılar gönderildi.

Öykünün sonu elbette böyle bitmiyor, Türkiye fenomeninde olaylara bir mutlu son gözüyle bakmak üç maymunu oynamaktan öte bir anlam ifade etmiyor bizler için. Olayların pratik üzerinden çözülmeye başlanması hali hazırda etkili bir çözüm gibi duruyor fakat meseleye daha derin ve detaylı bir vaka gözüyle bakılmalı. YÖK'ün yazısına rağmen hala keyfi uygulamalar yüzünden problem yaşanan pek çok okul var. Henüz yüzde yüz bir çözüme ulaşmadık. Ulaşmayı da beklemiyorduk elbette. Ağır ve emin adımlarla köklü bir çözüm ortaya atılmadığı sürece bu zafer sarhoşluğunda kendimize ürettiğimiz bir fırsat olup çıkacaktır. Madem garip bir ülkede yaşıyoruz, bir hükümet değişikliği olduğunda da imkânlarımızın elimizden alınmayacağı bir çözüm bulmalı ve en kısa zamanda onu hayata geçirmeliyiz. Yoksa bu yine daha önceki yanlışlarımızımıza benzeyecektir.

Diğer taraftan bu fırsatın bize sunduğu tüm imkânları zorlamak da öğrenciler olan bize düşüyor. Kapalı duran kapıları açmaya çalışmalı, geçici gibi görünen bu izni kendi girişimlerimizle kalıcı hale getirmeliyiz. Kendi okulumuzda rahat mıyız? Bizler rahatsak arkadaşlarımız rahat mı? Değillerse onlar için neler yapabiliriz? Sivil girişimler olmadığı sürece kanal açılmışken sular akamadan geri kapanacaktır.

Üniversitelere girmek için neden bu kadar büyük mücadele verdiğimizizi, asıl gayemizi asla unutmayıp, kendisi için istediğini kardeşi için de isteyenler olduğumuzda bize rahmet kapıları da açılacaktır. Bireyselleşmekten ve bencilleşmekten olabildiği kadar imtina ederek, bir Müslüman duruşuyla kendimizi ifade ettiğimizde her şey yoluna girecektir. Birilerine benzemek asla yöntemimiz olmadı ve sadece Müslümanlar olduğumuz için değerimizin farkındayız. Aksi halde de yaşadıklarımız bizi her daim diri tutan imtihanlarımızdır fakat gayretimizi eksik etmemeliyiz. Bir kanal açılacaksa kürekleri kapıp kolları sıvamak da bize düşer.

Günleri ben komik olarak nitelendiriyorum çoğu zaman, sizler trajikomik de diyebilirsiniz. Başörtümüzü elde ettiğimiz günleri hakkıyla değerlendirep, imtihanın bilincine varabilenlerden olmak duasıyla.

Şerife Gül Arıman ile Röportaj

MAZLUMDER Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Şerife Gül ARIMAN ile Türkiye'deki yüksek öğrenim kurumlarında yaşanan başörtüsü sorunu üzerine konuştuk. Kendisi, sorunu yakından takip eden ve bu süreçte öğrencilere aktif olarak destek olan bir ablamız. Röportajımız sırasında bizler, istifade edebileceğimiz birçok şey öğrendik Şerife Gül ARIMAN'dan. Siz, Genç Öncü kardeşlerimizin de bu bilgilerden faydalanmasını ve çevresini de bilinçlendirmesini umuyoruz.

Genç Öncüler: Önceki yıllarda mecliste başörtüsü sorununun çözülmesi için birçok girişimde bulunuldu. Fakat bu süreç başarısızlıkla sonuçlanmanın yanı sıra AKP hakkında kapatma davası açılması gibi bir sonuç bile doğurdu. Bugün ise herhangi bir yasa tasarısı sunulmadan, hukuki bir süreç başlatılmadan sessiz bir değişim gerçekleştiğini görüyoruz. Bu zemini hazırlayan unsurlar neler oldu, süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şerife Gül Arıman: Başörtüsü ile ilgili bildiğiniz üzere ortada sadece bir hayali yasak vardı. Ancak idarenin yasakçı ve keyfi uygulamalarına; siyasi otorite ve kamuoyu tarafından güçlü bir tepki verilemediği ve belki de kullanılan yöntemler yanlış olduğu için bu sürece ulaşmak zaman aldı. Bu süreci hazırlayan sebepler, özgürlükler hususunda sistemde mevcut iyileşmeler, demokratik açılım hareketleri ve referandum sürecidir... Ancak en önemli faktör, yasakçı uygulamaya karşı mücadele veren kardeşlerimizin, her an "amin" dedirten bir dua gibi onurlu duruşlarıdır.

Genç Öncüler: Özellikle son dönemde yaşanan tartışmalar neticesinde, yasalarda üniversitelere başörtüsüyle girmenin yasak olduğunu ifade eden herhangi bir ibare bulunmadığı birçok insan tarafında öğrenildi. Peki, yıllardır uygulanan ve bugünde kısmen uygulanmaya devam eden başörtüsü yasağının dayanağı nedir?

Şerife Gül Arıman: YÖK mevzuatında doğrudan başörtüsünü yasaklayan ve başörtülü öğrenciyi kınama cezası öngören bir hüküm geçmiş yıllarda varken, daha sonra bu yasak ilgili yönetmelikten çıkarılmıştır. YÖK mevzuatından önce ise MEB'in Kılık

Kıyafet Yönetmeliği, üniversitelere de kıyasen uygulanarak bir yasak getirilmekte idi. Dolayısıyla uzun yıllardan beri kaldırılabilir diyebileceğimiz bir yasak mevcut değildi. Yükseköğretim Kanunu'nun halen yürürlükte olan Ek 17. Maddesi'ne göre; "**Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafet serbesttir**" şeklinde ifade edilmektedir. Önemle belirtmek gerekir ki; yönetmelikle yahut bir mahkeme kararı ile temel hak ve hürriyetler sınırlandırılmaz. Bu sebeple yasağı devam ettirmek isteyenlerin hiç bir hukuki dayanakları yoktur.

Genç Öncüler: Başörtüsü sorununun ele alındığı tartışma programlarında anti tez üretme çabasındaki tarafların, üniversitelerdeki tek sorunun bu olmadığı söylemiyle konuya yaklaştığını görüyoruz. Geçtiğimiz günlerde, başbakanı protesto ettiği gerekçesiyle İTÜ'lü 18 öğrenci hakkında 15 ay hapis cezası istendi. Bu öğrenciler verdikleri demeçlerde AKP'nin özgürlük anlayışının yalnızca kendi yandaşlarına olduğunu söyledi. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Şerife Gül Arıman: Biz üniversitelerdeki haksız uygulamalara son verilmesini ve farklı görüşlerin bir araya getirdiği zenginlikle üniversitelerin gerçek bilginin üretildiği özgürlükçü yapılar haline getirilmesini talep ediyoruz. Üniversiteler, kamu yararı için bilgi üreten, bilgiyi ileten ve yayan özerk öğretim ve araştırma kurumudur. Özgürlüğün olmadığı yerde bilgi üretmek mümkün değildir. Fakat bütün taleplerimizi erdemli ve bize yakışır üsluplarla sunmak durumundayız. Hakkımızı ararken diğerlerini rencide

edecek üslup ve yöntemlere, hakaretamiz ifadelere başvurmak, sözlerimizin değerini düşürecek ve anlamlılığını kaybetmesine sebep olacaktır. Bu nedenle, her birimizin özgürlük mücadelesinde, kullandığı dil ve argümanlarda hassas davranması gerekmektedir.

Genç Öncüler: *Genelde hükümetler kendileri kalıcı gibi davranarak soruna günübirlik çözümler üretebiliyorlar. Bu da uzun vadede daha vahim sonuçlar doğurabiliyor. Şu anda da el altından başörtüsünü serbestisini hâkim kılmak yerine YÖK'ü kaldırmak gibi kökten bir çözüme gitmek daha etkili olmaz mıydı? Böyle çalkantılı bir ortamda hükümetin veya iktidar partisinin değişmesiyle uygulamanın kalkması söz konusu olabilir mi?*

Şerife Gül Arıman: Şu an gelinen nokta, malumun ilanıdır. Yasak yoktu ve herkes bunu bilmiyordu. YÖK, görüş yazısı ve şifahi açıklamalar yapmasa idi dahi, yasak yoktu. Şunu unutmamak gerekiyor, YÖK yasa yapamaz. Yasa da kaldıramaz. Mensupları da YÖK'ün mevcut duruşuna göre hareket edemez. Bu sebeple asıl dayanağımız yasağın hukuken geçerliliğinin olmamasıdır. .

Genç Öncüler: *28 Şubat döneminde fakültelerinin kapılarından çevrilen Beyazıt Meydanı'nda düzenlenen eylemlerde gördüğümüz ablalarımız ile bugün üniversitelere alınmayan örtülü kızların başörtüsü yasağına dirençlerini karşılaştırırsak neler düşünüyorsunuz?*

Şerife Gül Arıman: 28 Şubat sürecinde avukat ve eylemci kimliği ile bizlere bir örneklik teşkil eden ve bir trafik kazasında kaybettiğimiz Macide Göç Türkmen ablamız, o dönemde üniversitelerdeki başörtüsü yasağına karşı direniş gösteren öğrencilerin yanı başında idi... Beyazıt Meydanları'nda direnenlerin sağlam örneklikleri vardı. Sağlam kardeşlikleri ve bir arada sabırlı ve kararlı duruşları... Bu iki dönemi mukayese ederek hüküm vermek doğru değil. Şimdi mücadele veren kardeşlerimizin duruşlarını da takdire şayan buluyorum. Kaldı ki direnişleri zayıf ise bunda bizim de mesuliyetimiz vardır. Bizler, birbirimize ne kadar sahip çıkarsak mücadelemiz o kadar sağlam olur.

Genç Öncüler: *Türkiye'nin farklı bölgelerinden arkadaşlarımız bazı üniversitelerde bu yasağın hala uygulandığını bildiriyorlar. Diğer bir yandan, yasağa son veren üniversitelerde sorun çıkaran hocaların mevcut olduğunu duyuyoruz. Bu gibi durumlardan ötürü başörtüleriyle okula giremeyen öğrencilere nasıl bir yol izlemelerini tavsiye edersiniz?*

Şerife Gül Arıman: Kardeşlerimize öncelikle öğretim görevlileri ile birebir görüşmelerini, söz konusu uygulamaların hukuka aykırı olduğunu izah etmelerini ve bu sebeple bizlere ulaşarak detaylı olarak haklarını öğrenmelerini tavsiye ediyorum. Bu aşamada dahi biraz yol almaları mümkün... Eğer güvenlik ya da öğretim görevlisi hukuka aykırı uygulamalara devam ederse, dersten çıkarıldılarsa, varken yok yazıldılarsa durumu bir tutanakla belgeleyerek, ilgili yerlere dilekçelerle mücadele etmeleri gerekmektedir. (Başbakanlık, Valilik, YÖK, çeşitli komisyonlar) Bu vesile ile kurmuş olduğumuz mail gruplarında gerekli envanteri paylaşıyor ve talepler doğrultusunda "haklarımız seminerleri" düzenliyoruz.

Genç Öncüler: *Son olarak, sizler gibi sürece hakim ve ne yapması gerektiğini bilen büyüklerimizin yönlendirmelerine oldukça ihtiyaç duyduğumuz bir dönemden geçiyoruz. Nasıl bir tutum takınması gerektiğine karar veremeyen öğrenciler sizlere başvuruyor mu? Karşılaştığınız ilginç hikayelerden birini dinlemek isteriz özel oluyacaksa.*

Şerife Gül Arıman: Sayısız örneğimiz var. Kimi rektörle görüşsem mi diye arıyor, kimi güvenlikte mücadele verirken, kimi de nasıl gireceği hususunda henüz karar vermemişken... Bizim şer sandıklarımızda hayır da olabildiğine imanımı artırıyor onların kardeşliği, onların gayretleri, heyecanları...

ODTÜ'deki bir kardeşimiz kapıda sorun çıkaran güvenlik görevlilerine hangi haklara sahip olduğunu anlatıyor. Ama Türk Ceza Kanunu'ndan başlıyor, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne kadar... Ayrıca onlara da, görevlerini hatırlatıyor. Her gün bu sebeple erken gidip, hukuk eğitimi veriyor kapıda. Ama hukukçu değil. Şimdilerde güvenlik görevlileri ona hiç ses çıkarmıyor. Onu görünce başkalarına da ses çıkarmıyorlar. Hatta birini durdurduklarında, yetişirse kardeşimiz oraya, hemen açıyorlar kapıyı. Bu benim için son zamanlardaki keyifle dinlediğim örnek. Bu da arkadaşlarımızın haklarını bilmeleri sayesinde, pek çok engeli aşabileceklerinin göstergesidir.

Şu an kardeşlerimiz bir tarih yazıyorlar. Biz bunu okuyoruz. Tarihi ilerde restore etmektense, "keşke"lerle yaşamaktansa; şimdi inşa etmelerini, gayret etmelerini ve muhakkak mücadelelerinde kararlı olmalarını diliyor, dua ediyor, size de bu güzel sorularınız için teşekkür ediyorum.

Yasağın Delinmesinin Basında Yankıları

Nihal AÇIKEL

**YÖK'ün açıklamasının ardından
5-6 Ekim 2010 tarihli gazete manşetleri**

Yeni Şafak: Sınıftan yaka paça atmak yok!

Cumhuriyet: YÖK türbana vize çıkarırken, pankart asan ve harçları protesto eden 54 öğrencinin eğitim hakkı elinden alındı.

Vakit: Örtülüye güvence

Radikal: Çözdükçe karışıyor

Akşam: Şapkadan türban çıktı

Taraf: Okulda yasak sınıfta serbest

Hürriyet: CHP'den sessiz destek

Habertürk: Türban serbest direnene ceza

Milliyet: YÖK türbanı fiilen çözdü

Milli Gazete: Kangren yasak sona mı eriyor?

Yazarlar bu süreci ve uygulamayı köşelerinde nasıl değerlendirdiler?

Taraf / Markar ESAYAN / Başörtüsü yasasını biz çözeceğiz...

Demokratik bir ülkenin en temel unsurlarından biri olan öğretim hakkı ceberutlarca gasp edildi. Binlerce insanımız, sadece başörtüsü yüzünden ayrımcılığa uğradı, üniversite kapılarında aşağılandı, tartaklandı, Nuray Canan Bezirgân gibi, Cerrahpaşa'da robocopların eşliğinde tartaklanarak sınıftan çıkartıldı.

28 Şubat darbesi günlerinde İstanbul Üniversitesi'nde kurulan İkna Odaları'nda başörtülü genç kızlara "Gençsin güzelsin, neden bu güzelliğini böyle kapatıyorsun", "Başını kapatmakla güneşten alacağın D vitamini önlüyor" türünden tacizlerde bulunuldu.

Sadece o mu? 18 Nisan 1999 seçimlerinde Fazilet Partisi'nden İstanbul Milletvekili seçilen Merve Kavakçı, TBMM'deki yemin törenine başörtülü gelince merhum Bülent Ecevit'in "Biri bu kadına haddini bildirsin" haykırışları arasında Meclis'ten kovuldu.

Soruyorum şimdi? Binlerce insanın okuyamaması veya hut sadece başörtülü oldukları için başta kamuda olmak üzere iş bulamamalarının, toplumsal hayatın türlü zeminlerinden bu şekilde kazanmalarının hesabını kim verecek?

Vakit / Abdurrahman DİLİPAK / Başörtüsü yasağı ve...

Bu konu fiilen çözülmüştür. Siyasiler gölge etmedikleri takdirde bu konu bütün alanlarda çözümlenir. Sorun olan başörtüsü değil, yasağı laikçi zihniyettir.

Bu konuda kalıcı çözüm, Türkiye insan haklarına saygılı, katılımcı, çoğulcu, şeffaf bir devlet olduğu zaman, yani hukuk devleti olduğumuz, çetelerin, kayıt dışı siyasetin, derin devlet ucubesinin gölgesi üzerimizden kalktığı zaman çözülecektir. Onun için biraz daha beklememiz gerekiyor.

Sabırlı ama kararlı olacağız. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı tanıdığına göre, sorunların çözümü için bazen siyasi iradeden yardım isteyeceğiz, bazen parlamentodan, bazen de yargıdan.

Zaman / Ekrem DUMANLI / Başörtüsü sorunu çözülecek ama...

Bu seferki başörtüsü gündemini tetikleyen CHP'nin tavrı oldu. Seçim meydanlarında "Başörtüsünü biz çözeriz." diye yeri göğü inleyen CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "Buyurun çözelim." dedi. CHP'nin bu noktadan itibaren çok net bir pozisyon alması gerekiyordu ki, sorun topyekün çözüme kavuşsun. Ne var ki, CHP'nin içinde herkesin uzlaştığı tam bir formül yok. Kimi parti yetkilileri böyle bir gündemin tartışılmasından bile rahatsız. Çözüm safında yer alanların bir kısmının ise kafası oldukça karışık. "Türban mı denmeli, başörtüsü mü denmeli?" diye başlayan tecesüs çizgisi, "Saçın bir kısmı (İran'daki gibi) gözükmeli." noktasına kadar uzanarak buyurgan bir hal aldı. Bazı CHP'liler işi bir adım daha öteye taşıyarak, "Şimdi üniversitede serbest hale getirirsek, yarın başörtüsü kamusal alana girmeyecek mi?" şeklinde dile getirilen bir korkuyu pompalıyor.

Radikal / Hasan Celal GÜZEL / Türban Özürlü Demokrasi

Türk demokrasisi, 'türban özürlü demokrasi'dir. Bu türban özürlü demokrasiye halkın değil bürokratların iradesi hâkimdir. Halk tarafından seçilmiş iktidarlar, ancak onların izin verdiği ölçüde 'egemenliği' kullanırlar. Türban ise, siyasi iktidarların ve TBMM'nin iradesi dışında tutulmuştur. Türkiye'deki en büyük huzursuzluk kaynağı, terörden sonra 'başörtüsü yasağı'dır. Toplumumuz, yıllardır bu yasağın kalkmasını beklemektedir. Aslında Türk toplumunda 'türban' diye bir mesele yoktur. Ne şekilde giyinirlerse giyinsinler, Türk toplumu birbirine kaynaşmış bir toplumdur. Başörtüsünü sorun ve huzursuzluk kaynağı haline getirenler taş kafalı jakoben bürokratlardır. Bir takım halktan kopuk oligarşik despotlar, bağlanma şeklini esas alarak 'türban' ile 'başörtüsü'nü birbirinden ayırmaya çalışırken, halkımız bu gülünç tabloyu şaşkınlıkla seyretmektedir. Düşünebiliyor musunuz, eğer bir kadın başörtüsünü çenesinin altından bağlamazsa buna 'türban' denmiş ve 'siyasi simge' olurmuş... Böylesine iptidai bir anlayışa sahip bulunabilmek için ya kötü niyetli ya da paranoyak olmak lâzımdır.

empati

Betül TUNCEL

Efendim. Benim babam asker. Babamın ailesi çok fakirmiş. Babam da okumak istediği için dedem askerde oku, en azından giysini yemeğini verirler demiş. Böylece babam askeriyede okumuş. Eşim sporcu ve akademisyen aynı zamanda. O da askeriye temelli. Ben de İTÜ mimarlık fakültesinde öğretim üyesiyim. Profesör Doktor A.Ş.Ö.

Öğrencilerimi çok seviyorum, hepsi birer melek, tertemiz yüzleri var. Hepsi buraya çalışarak tırnaklarıyla gelmişler belli. Hepsi çok terbiyeli, temiz aile çocukları. Yani geçen haftaya kadar böyle düşünüyordum.

Geçen hafta iki öğrencim hakkında düşüncelerim değişti. Beni şoke ettiler. Ben derse girdim. Bir baktım bir kız. Uygunsuz vaziyette derse girmiş. Beni çok üzdü anlatamam. Hemen kendimi topladım ve giriş konuşmamı yaptım.

-“Almış olduğum radikal bir karardan size bahsedicim. 3-5 gündür başka bişey düşünemez oldum. Çalışmalarımı yapamıyorum, kafamı hep meşgul ediyor. İTÜ’de biliyorsunuz yasadışı bir uygulama var şuan. Eğer arkadaşınız başını açıp girmezse ben okulu bırakacağım. Ekimde emekli olmak için istekte bulundum. Mahkeme kararı var, nasıl yasa değişmeden böyle birşey yapabilirsiniz? Bununla zihinlerinizi örttüğünü düşünüyorum. Ben ise burada bilim öğretiyorum. Zihni kapalılara bilim öğretilmez. Görevime devam edemeyeceğim, ama arkadaşlar ben okulu bıraksam bile evde çalışmalarımı sürdürürüm, ben çok çalışkan biriyim. Özel bir üniversiteye de geçmem, prensiple rime aykırı. zabıt tutmam gerek sizin hakkınızda.

Evet, ne diyorsunuz?”

Bu soruma “tutanak tutabilirsiniz hocam” diye cevap vermez mi? başımdan aşağıya kaynar sular döküldü. Ben bu yaşıma geldim böyle saygısız böyle umarsız tavırlar görmedim. Tutanak tutabilmişim. Ben tutanak tutmak istemedim ki, başını açsın istedim. Neyse tutanak tutmadım ama tutar gibi yaptım. Kimliğini istedim. Kütüphanede bırakmış, kitap da okur muymuş? Örtük beyin n’olcak. Gidip alıp gelmesini söyledim. Arada konuşabilir miyiz diye sordu. Ben bu işi hemen halletmek istiyorum. Gitsin de sınıfın havası yerine gelsin. Şimdi almasını istedim. O gidince çocuklara ne kadar üzgün olduğumu anlattım. Herkes beni anladı. Bu çocuklar bir tane. Kız da geldi derse. Ben dersimi vermeye başlamışım, onun içim bölemem, ara verince halledeceğimi söyleyerek derse devam ettim. Dersi verirken aklıma sürekli bu yasadışı uygulama geliyordu. Toplum ne kadar bozulmuştu. Gecekonduları anlatıyorum. Hemen aklıma çağrışım yaptı. Bu benzerliği ben de yeni fark ettim ve hemen çocuklarla paylaştım. Türk toplumu yasadışı şeyleri uygulamayı ahlak haline getiriyor! Di mi ya, sınıfımızda bile örneği var. Ahlakımızın bozulduğundan bahsettim. Ve derse böylece devam ederdikten ara verdik. Ara verince daha beklediğim bir şok daha yaşadım inanmazsınız. Bu dersimdeki kız destek çağırılmış yanına, hemen başka bir benzeri türedi başıma. Derse kayıtlı olduğunu söyledi ama inanmadım. Yüzünü hatırlamıyorum meymenetsizin. Ben yemem, bunu kontrol ederim.

Konuşmaya başladık efendim. Yeni gelen kıza daha çok acıdım. Kız benim onlara tolerans gösterebileceğimi, hiçbir şey kaybetmeyeceğimi söyledi. Ya benim ilkelerim n'olacak ilkelerim? Ben bunun mücadelesini verdim yıllarca, şimdi bu mücadeleyi çöpe atıp onlara göz yumacağımı mı sanıyorlar? Hem yazık, beyinlerini örtüyorlar. Benim anlattıklarımı nasıl anlayacaklar o kapalı zihinleriyle. Dinse din kardeşim, bunu şekille ifade etmelerine ne gerek var. Şekilcisiniz dedim. Ba ba ba, bana laf yetiştiriyor. Asıl ben şekilcilik yapıyordum onların şekline takılarak. Şekle tabii ki takılıcam. Ben ve benim gibi aydın bilim insanları şek-

rüyorum konferanslara gidiyorum. Onlar gidemeyecek, yazık, çünkü babalarını dinliyorlar, evlenince de kocalarını dinleyecekler. Bir türlü özgür olmuyorlar, sonra ben ve benim gibi kadınlar bu duruma üzülmüyoruz. Bunu da söyledim. O sonradan gelen kız dedim ya, bana güldü inanabiliyor musunuz? Ben yanlış biliyordum, kendisi bu yaşında iki kez yurtdışına çıkmış tek başına. Bundan sonra da çıkarmış ben üzülmeymişim. Aaaah, bunlar kendilerini ne zannediyorlarsa. Baba dediğin ne olursa olsun kızına kıyamaz izin verir. Koca öyle mi ayol? Bu kızların müstakbel kocalarının kafa tipleri belli. Yılmaz Özdil ne güzel anlat-

le takılmaz da başkaları şekle takılırsa bizim şeklimize takılırlar sonra ki bu durum bizim onların şekline takılmamızdan daha kötü bir durum olur. Özgürlüğümüz elimizden alınır. Tüm korkum bu gerçekten. Bu yüzden tabii ki şekle takılacağım ve tabii ki bunu engellemeye çalışacağım. Ben yıllardır mücadele veriyorum buralara gelebilmek için. Kolay mı sandınız? Hem onlara da üzülmüyorum. Bunu da belirttim. Ben her yıl yurtdışına çıkan bir insanım. Yurt dışına çıkıyorum, çeşitli ülkeler gö-

miş burada bakın: biz neyin mücadelesini veriyoruz sanıyorlar? Hem yasadışı dedikçe hangi yasaya aykırı diye soruyorlar. Bu kızların zihinleri örtük anacım. Anayasada özgürlük ibaresi olmadığı gibi yasak ibaresi de yokmuş. Yasak yoktu da biz neyi uyguladık 80'den beri? Demek ki yasaktı da uyguladık. Hem AİHM kararı var. Parti kapatmaya kadar gitti bu iş. Yasak işte yasak. Böyle giremezler. Okula girseler de benim dersime giremezler. Dersime girseler de gözüme giremezler.

Sudan

Meryem Gülce

"hayır anneciğim Nijerya, Çad, Uganda, Sudan* da
hiç de uzak değil
insan orda da
sabah kalkar işleri vardır
tıpkı
ve sonra
akşam sofrası o uzaklarda
dilini bilmediğimiz hoş omuzlu
yuvarlak ve işlek omuzlu
o kız tarafından serilince
bizim soframıza da değer bir ucu"

a.c.zarifoglu

Sudan sıcaçık bir ülke

Tarihi kaynaklarda Sudan denirken kastedilen alan bugünkü Sudan'ın topraklarından çok geniş bir alandır. Araplar Afrika'ya girdikten sonra zencilerin yaşadığı ve Kızıl Deniz kıyılarından başlayarak Batı Afrika'ya kadar uzanan geniş bir alana Biladu's-Sudan (Siyahlar Ülkesi) adını vermişlerdi. Daha sonra "Bilad" kelimesi atılarak bu bölgeye sadece Sudan denmiştir. Bugünkü Sudan ise, Doğu Sudan denirken kastedilen bölgedir.

Mısır'ın 639'da Amr ibnu'l-As (r.a.) tarafından fethedilmesinden sonra bu ülkeye yerleşen Müslümanlar kısa süre sonra ticaret için Sudan pazarlarına girmeye başladılar. Sudanlılar da İslam'ı ilk

olarak bu tüccarlar sayesinde tanıldılar. Sudanlılardan bazıları İslam'ı tanıdıktan sonra kısa süre içinde bu dine ısındılar ve daha önce Sudan'a girmiş olan Hıristiyanlığın onların arasındaki etkisi zayıflamaya başladı. Mısır'a yerleşen Müslümanlar 7. yüzyılın ortalarından itibaren Sudan'ı ele geçirmek için birtakım askeri hareketler gerçekleştirdiler. Bu fetih hareketleri uzun süre devam etti. 1172'de Selahaddin Eyyubi'nin kardeşi Turan Şah, 1260'ta da Sultan Baybars bugünkü Sudan topraklarına birer sefer düzenlediler. Bu seferlerden sonra bölgede İslam daha da güçlenmeye başladı.

1517'de Osmanlı Devleti'nin Mısır'ı fethetmesi Sudan'da etkisini gösterdi. Ancak aynı dönemde Sudan'da varlığını sürdüren Funj İmparatorluğu güneye doğru çekilerek varlığını sürdürdü. Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa 1821'de Funj İmparatorluğu'nun üzerine ordu göndererek Sudan topraklarını ele geçirdi. Ancak Mehmet Ali Paşa, Sudan'da halkın hoşnutsuzluk duymadığı bir siyaset götü. Mehmet Ali Paşa, Sudan'ı fetheden İsmail Paşa'yı görevden alarak yerine kendi oğlunu geçirdi. O da birtakım siyasi hesaplarla Fransız ve İngilizlerle işbirliği yaparak bazı eyaletlerin valiliklerine onların adamlarını getirdi. Bu durum Sudan'ın Müslüman halkını rahatsız etti. Muhammed Ahmed el-Mehdi adlı bir zat bazı kişileri etrafına toplayarak 1881'de bir hareket başlattı.

DARFUR

Darfur başkent Hartum'un 1300 km batısında bir bölgedir. Yerel ve Arap kabilelerin hayvancılıkla geçindiği bölgede su kaynakları ve otlakların paylaşımı konusundaki uyuşmazlıklar, kuraklığın etkisi ile büyümüş, 2003 yılında, yerel bir isyanın ardından, bölgedeki kabileler "Toro Boro" ile Hükümet tarafından kurulan ve desteklenen milis kuvvetleri (Janjavid, filozik olarak süvariye benzer bir güç) arasında çatışmalar başlamıştır. Bu çatışmalarda Darfur nüfusunun üçte biri -yaklaşık 2 milyon insan- zorla yerinden edilirken, yüz binlerce insan öldürüldü. Halen 1,5 milyon kişi yerleştirildikleri mülteci kamplarında yaşamaktadır.

Akla gelen en önemli soru aynı toplumda yaşayan insanların neden birbirleriyle bu denli savaştığı? Ve olayın enteresan tarafı halk işlerin nasıl bu noktaya geldiğinin farkında değil. Yalnız anlayabildiğimiz bir şey var ki: aslında bu mesele çözülemiyor değil fakat bir takım iç ve dış güçler meseleye çözüm için değil, çıkarları doğrultusunda kendilerince kazanç sağlamak için yaklaşıyorlar. Ayrıca el Beşir halkın silah vs. araçları temini noktasında etrafındaki ülkeleri ve daha ziyade batılı devletleri suçluyor.

Sudan Cumhurbaşkanı Hasan el-Beşir, Darfur'a getirilen birçok yardım paketinden silah ve mühimmat çıktığını, son dönemlerde güneyinde petrolün de çıkmasıyla Darfur'un daha da stratejik bir önem kazandığını ve bölge üzerinde çıkarları olan bazı güçlerin olayları kışkırttığını iddia ediyor. Bir milyona yakın insanın hayatını kaybettiği 1994'te ki Ruanda katliamı sırasında hiç bir Batılı lider bölgeye gelmemişken, başta BM Genel Sekreteri Kofi Annan olmak üzere ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya dışişleri bakanları ile birçok uluslararası kurum ve kuruluşun bölgeyi ziyaret etmesi, Sudan yönetiminin iddialarını destekler nitelikte.

Sudan Afrika'nın en büyük ülkelerinden biri olduğu gibi Batı ile de iş birliğine yanaşmıyor. Darfur ise hem petrol kaynaklarına sahip olması hem de Orta ve Kuzey Afrika'ya açılan kapı niteliği taşıması bakımından ayrı bir stratejik önemi haiz. Darfur'un Sudan'dan ayrılması, hem Sudan'ın zayıflatılması hem de güneydeki Hıristiyan ve Animist kabilelerin bağımsızlık yolun da daha emin adımlar atması anlamına geliyor.

Sonuç olarak, Darfur'da yaşananlar kasıtlı bir şekilde abartıldı ve sorun için den çıkılmaz bir hal aldı. Çünkü amaç sorunu çözmek değil, istikrarsızlığı devam ettirmek ve müdahale için uygun ortam hazırlamaktı. Dolayısıyla ne Sudan'ın kendi sınırları içerisinde sorunu çözme çabaları ne de Afrika Birliği'nin girişimleri dikkate alındı. Temmuz ayının başında toplanan Afrika Birliği Zirvesi'nde de Sudan ve Somali'de yaşanan insanî kriz masaya yatırıldı. Ancak zirvede en önemli gündem maddesi Sudan'a Afrika Birliği askerlerinin yerine BM gücünün yerleştirilmesiydi. Zirvede konuşan Annan Afrika Birliği gücünün ye tersiz kaldığını ileri sürerek Sudan'da istikrar ve barışın sağlanması için BM gücünün bölgeye yerleştirilmesinin şart olduğunu savundu. Sudan'a BM gücünün yerleşmesinin ülkesinin yeniden sömürgeleştirilmesi anlamına geldiğini ve isyancıların isteklerinin maksadını aştığını savunan Hartum yönetimi ise barış ve istikrarın önündeki tek engel olarak görülüyor.

Muhammed Ahmed el-Mehdi'nin etrafında topladığı kuvvete "ensar", hareketine de "Ensar Hareketi" adını veriyordu. Mehdi'nin hareketi kısa zamanda geniş bir alana yayıldı. Onun hareketini bastırmak için gönderilen ordular yenilgiye uğradılar. Ensar Hareketi gösterdiği başarılarla hâkimiyetine aldığı topraklar üzerinde ayrı bir yönetim kurdu. Mehdi, 22 Ocak 1885'te öldüğünde yerine oğlu Abdullah bin Muhammed geçti. Abdullah bin Muhammed Umdurman'da Herbert Kitchner adlı İngiliz generalin komutasındaki Mısır kuvvetlerine yenildi. Daha sonra İngiliz güçler, Mısır'daki yönetimin yanlış uygulamalarını düzeltmeyi amaçladıklarını ileri sürerek 1899'da Sudan'a girdiler. İngilizler ilk iş olarak Muhammed

Ahmed Mehdi'nin başlattığı hareketi tümüyle dağıttılar. Sudan 1 Ocak 1956'da bağımsızlığını elde edinceye kadar İngiliz işgali altında kaldı.

Sudan'ın bağımsızlığını kazanmasından bu güne kadar geçen süre de ülke içi karışıklıklar hiç kesilmedi diyebiliriz. Zira kaynaklara göre, iç veya dış güçlerin kışkırtmalarıyla, kabileler arasında ciddi anlamda anlaşmazlıklar yaşanıyor. 2003'te Darfur olayının patlak vermesi ise ülke tarihinde asla unutulmayacak bir yere sahip. Bu olay öncesindeki gelişmelere bakarsak eğer; 1955-72 ve 1983-2005 arasında ülkede iki büyük iç savaş yaşanmıştı. Başkent Hartum'un yaklaşık 1.100 kilometre batısında bulunan, yerel ve Arap kabilelerin hayvancılıkla geçindiği Darfur'da su kaynakları ve otlakların paylaşımı konusundaki uyuşmazlıklar, kuraklığın da etkisiyle zaman zaman büyüdü. Özellikle bölgenin yerleşik Afrika kabileleri olan Fur, Zağav ve Masalit ile hayvan otlatan göçebe Arap kabileleri arasında sert çatışmalar yaşandı. Adalet ve Eşitlik Hareketi (2000) bölgede filizlenen ilk örgüt oldu ve Güney Darfur'daki Sudan Kurtuluş Ordusu ile birlikte, sadece Arapları temsil etmekle suçladıkları Sudan hükümetine karşı isyan bayrağını açtı. Yedi yıldır süren çatışmalarda birçok Darfurlu mülteci kamplarına akın etti. 30 Haziran 1989'da askerî bir darbeyle işbaşına gelen El-Beşir liderliğindeki Milli Kongre Partisi, iktidara geldiği günden beri Kuzey-Güney Savaşı'na son vermek ve kalıcı bir çözüm sağlamak amacıyla merkezî hü-

kümetin güneylilerle paylaşımını da içeren cesur bir kararla, 9 Ocak 2005'te Nairobi'de barış anlaşmasını kabul etti. Afrika'da en önemli ezberi bozan bu barış anlaşmasıyla, yüksek silah harcamalarının önüne geçildi ve kalkınma ile altyapı yatırımlarına hız verildi. Afrika Birliği'nin öncülüğünde Nijerya/Abuja'da başlatılan barış görüşmeleri sonucunda Mayıs 2006'da en büyük isyancı grup olan Sudan Kurtuluş Hareketi'yle anlaşmaya varılmıştı. Ayrıca el-Beşir, Birleşmiş Milletler ve Afrika Birliği'nin müşterek operasyonu olan UNAMID Barış Gücü'nün Darfur'da konuşlanmasına izin vererek uluslararası kamuoyunun bu konuyla ilgili sert tepkilerini bertaraf etti. El Beşir ve ekibinin güneyle anlaşmaya yönelik yaptıkları bu çalışmalar elbette ülke içindeki ekonomik ve siyasal havanın düzelmesine katkıda bulundu fakat güney-kuzey anlaşmazlıkları konusunda hala bir mutabakata varılmış değil. 9 Ocak'ta yapılacak referandumda Güney Sudanlılar kuzeyden ayrı bir devlet isteyip istemediklerini belirtmek için sandık başına gidecek. Fakat ülkedeki düzensizliği uzaktan yorumlayanlar, bu sürecin de Sudan'da kolay bir şekilde aşılamayacağı kanaatini taşıyor.

Dipnot ve kaynakça

* sudan'ın tarihi kaynaklara göre ifade ettiği coğrafi alandan yararlanılarak şiiere tarafımızdan eklenmiştir.

<http://sudan.ihh.org.tr/>

<http://www.anlayis.net/makaleGoster.aspx?dergiid=55&makaleid=880>

<http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=1032187&title=guney-sudan-referandumu-oncesi-tansiyon-yukseliyor>

http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/country_profiles/820864.stm

<http://www.anlayis.net/makaleGoster.aspx?dergiid=83&makaleid=2700>

<http://www.sudan.net/>

<http://tr.wikipedia.org/wiki/Sudan>
şiiirler/ Zarifoğlu C.

Müslümanın Sorumluluk Bilinci

sorumluluk

Şeyma Nur Ekren

Hikâye bu ya, bir kral saltanatını kaybetmiş; canını da ancak kaçarak kurtarmış. Nihayet, müminlerin emiri Halife'ye başvurmaya karar vermiş: Onun birçok krallığa sahip olan bir imparator olduğunu düşünerek, mutlaka kendisine idare edeceği bir ülke bağışlayacağını ümit etmiş.

Yürümeye koyulmuş... Fakat vasıta olmadığı zaman seyahat sonsuz gibi geliyor, her adımda daha da zorlanıyor. Bu nedenle imparatorluk sarayının kapısına vardığında elbiseleri paçavra haline gelmiş, yüzü güneşten iyice yanmış. İyi bir intiba bırakmaya yarayacak hiçbir şeyi artık bir işe yarar durumda değilmiş.

Bu haliyle içeri girmesine müsaade etmemişler. Bu durumda bir iş, bir giyecek ve bir koruyucu araması gerekmiş...

Sonunda görüşme yapma iznini koparmayı başarmış. Önemli bir yerin yönetimini elde edeceğini umarak, isteğini Sultan'a iletmış.

Sultan ona sadece şöyle cevap vermiş: "Sana yüz tane koyun emanet edeceğim. Oreb dağlarına git ve sürümü güzelce otlat."

Kral bu teklife kızmış ise de, belli etmemiş; zira yapacağı başka bir şey de yokmuş. İtaat edip koyunları otlatmaya başlamış. Fakat az bir zaman sonra hayvancıklar hastalanıp birbiri ardı sıra ölmeye başlamışlar. Kral, bu duruma isyan ederek, kendisine emanet edilen sürünün hesabını vermek üzere Sultan'ın huzuruna çıkmış; çünkü bu hastalığın kabahati kendisine ait değil diye düşünüyormuş.

Bu sefer Sultan ona elli koyun emanet etmiş. Kısa bir zaman sonra koyunlar birbirlerini takip ederek bir uçurumun sarp kayalıklarından aşağıya düşmüşler. Kral olayı anlatmak üzere tekrar Sultan'a dönmek zorunda kalmış. Sabırlı bir kişi olan Sultan, kızmadan onu dinlemiş. Ve ona yirmi koyun daha vermiş. Ancak bu sefer de gelenin birinde bir kurt sürüsü çitleri parçalamış ve hayvanları boğazlamış.

Kral, tüm cesaretini toplamış ve tekrar başka hayvan almak üzere yalvarmaya gitmiş. Sultan yeniden kendisine on hayvan vermiş.

Ancak, geçmiş tecrübeler çoban kralın tedbirli olmasını sağlamış.

Artık sürüyü korumayı, gütmeyi, yönetmeyi iyi biliyormuş ve dördüncü senenin başında on koyun on bin olmuş...

Böylece zafer kazanmış bir şekilde, bu başarısı hakkında bilgi vermek için Sultan'ın huzuruna çıkmış.

"İyi" demiş Sultan; "işte benim kararım: Sana Tebristan'ın yönetimini emanet ediyorum. Git ve iyi bir yönetici ol."

Bunun üzerine çoban kral şöyle demiş: "Teşekkür ederim. Ama, niye daha size ilk geldiğim gün benim saygınlığı-mı göz önüne almadınız?"

"Çünkü öyle yapmış olsaydım, Tebristan halkı ilk yüz koyun gibi çoktan ölmüş olacaktı."

Kıssadan hisse: Hz. Peygamber(s.) de "hepiniz çobansınız ve hepiniz yönettiklerinizden mes'ulsünüz" buyurur. Bu hadis ve anlattığımız kıssa, sorumluluk ve emanet bilincinin temsili anlatımıdır. Peki, nedir sorumluluk ve emanet bilinci?

Sorumluluk yapılan işin sonuçlarından doğru-
dan etki altında olma bilinci ya da sonuçları üst-
lenme bilincidir. Bir işi istenen nicelikte ve nite-
likte yapma zorunluluğuna sorumluluk denir. Ay-
rıca sorumluluk “başkalarının haklarına saygılı ol-
mak ve kendi davranışlarının sonuçlarını yüklen-
mek” şeklinde tanımlanabilir. Sorumluluk, en ni-
hayetinde, kişinin, hakkı, hak sahibine teslim et-
mesidir.

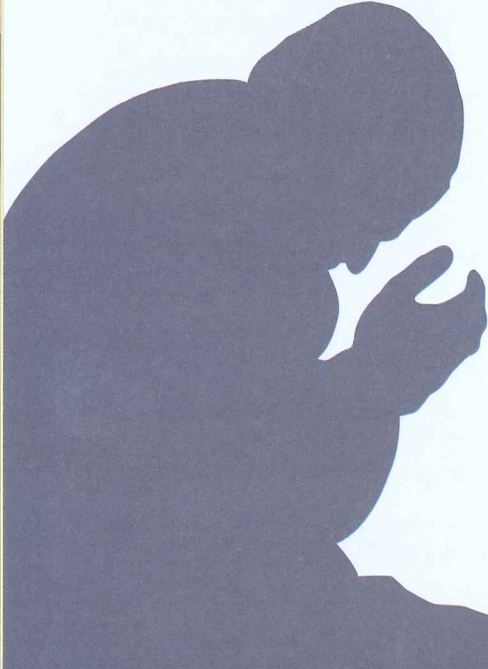
İnsan yetiştirme konusu İslam’ın büyük önem ver-
diği bir konudur. Çünkü Yüce Allah, dünya düzeni-
ni insanın inisiyatifine vermiştir. Kul-ilah ilişkile-
rinin, insanlar arası ilişkilerin, insanların dünya-
daki canlı-cansız bütün varlıklarla ilişkilerinin vs.
düzene sokulması hep insanın gereği gibi yetiști-
rilmesine bağlıdır. İnsanın yetiştirilmesinin teme-
linde ise sorumluluk bilinci vardır. **Sorumluluk
bilinci insanın kendi kendini kontrol etme-
sini sağlar. Dünyevi ceza ve korkutma ise sa-
dece gözetlenebilen fiillerini kontrol etmesi-
ni sağlayabilir. Sorumluluk bilincini kazandı-
ran en önemli unsur ise Allah ve ahiret inan-
cıdır. Çünkü Allah ve ahiret inancına sahip
ve bu inancı kalbine tam olarak yerleştirmiş
olan kimse hiçbir hareketinin dikkatten kaç-**

**madığını, yaptığı her şeyden mutlaka hesa-
ba çekileceğini bilir. Bu yüzden İslam’ın eği-
tim sisteminde Allah ve ahiret inancı insan
yetiştirmenin temelini oluşturmaktadır.**

İyi ve kötü işler yapmaya müsait olarak yaratılmış
olan insan; görme, işitme, bilme ve kudret gibi ko-
nulara sınırlı, yaptığı ve yapacağı konularda ise
sorumlu varlıktır. İnsan çok değerli bir varlıktır.
Bu değerlilik onun aynı zamanda yüklendiği büyük
sorumluluktan kaynaklanır ve bu onun sorumlu-
luklarının üstesinden gelebilme yeteneğini göste-
rir. “Ben bir bireyim, ne yapabilirim ki!” cümlesi so-
rumluluk bilincinin acziyetini gösteren klişe ifade-
lerdendir. Bir damla yağmurun denize faydası var-
dır. Herkesin ve her şeyin değeri ayrıdır. Gelecek,
her insanın kendi kudretince görevini yerine getir-
mesine bağlıdır. İnsanın küçük sanılan katkıları so-
nuca biçim verebilir. Onun olumlu veya olumsuz
düşünmesi bile pek çok etkilere neden olur.

Anlatılacak, şu hikâye, sorumluluk konusunda,
söylenebilecek son söz olarak dikkate değerdir:

*Serin bir bahar günü bir çiftçi tarlasını sürüyordu. Bu
arada yerde sırtüstü yatmakta olan bir serçe görmüş,
tarlasını sürmeyi bırakmıştı. Eğilip serçeye bakmış
ve sormuş: “Neden böyle sırtüstü yatıyorsun?” Ser-
çe çiftçiye: “**Bugün gökyüzünün yere düşeceği-
ni işittim.**” diye cevap vermiş. Bunun üzerine yaş-
lı çiftçi gülmüş ve “Sanırım minik bacaklarıyla gök-
yüzünü tutmaya çalışıyorsun, değil mi?” deyince, mi-
nik serçe şöyle karşılık vermiş: “Herkes yalnızca elin-
den geleni yapar. Kâinatta herkesin ve her şeyin yeri
ayrı. Sen de buradaysan senin de yerin ve değerinin var.
Sana düşen yerini ve değerini bulmaya ve anlamaya
çalışmaktır.”*

Müslümanın Sorumluluk Bilinci / Takva

Her şeyden önce, **İslâm**; sorumluluk ve şahsiyet duygusu olan insanların seçebileceği bir hayat nizamıdır. **İslâm, neden sorumluluk ve şahsiyet sahibi olmayı gerektirir diye bir soru** sorsak, ilk vereceğimiz cevaplardan birisi şu olur:

Çünkü bütün peygamberler Allah'a kayıtsız-şartsız teslim (Müslüman) olduklarını bildirmişler ve ümmetlerinin de kendilerini takip etmelerini ve kendilerinin yolunda ilerlemelerini tavsiye etmişlerdir. Ümmetlerinden hiçbir ücret istemediklerini defaatle belirttikleri gibi, yegâne kurtuluşun da bu yolda olduğunu son nefeslerine kadar haykırmışlardır.

İşte bu sözler sorumluluk sahibi olmayı da beraberinde getirir. Bu sebeptendir ki, Rabb'imiz bize Kur'an'a şöyle sesleniyor: **"Allah'a davet eden, dürüst ve erdemli davranan ve "Elbette Allah'a kayıtsız-şartsız teslim olanlardanım (Müslümanlardanım)" diyenden daha güzel sözlü kim olabilir?" (Fussilet, 43/33)**

Ayette geçen Allah'a davet etmek, öncelikle, peygamberlerin vazifesidir. Ama Allah, bu görevi sadece peygamberlere vermiyor; müslümanın diyen insanların tümünü, insanları Allah'a davet etmekle yükümlü kılıyor. Bunu yaparken de iyilik/ güzellik/ doğruluk/ temizlik/ erdem/dürüstlük ve sair gibi bütün iyi sıfatlarla donanmalarını istiyor. İşte böyle yaptıkları takdirde, onların "Ben Müslümanlardanım" deme hakları olduğunu ve onların bu sözünün, Allah tarafından hoşnut/razı olunmuş bir söz olduğu vurgulanıyor.

Başta, Müslümanların ya da Müslüman olacak olanların sorumluluğa ve şahsiyete sahip olmaları gerekir. Okuduğumuz ayette de açıkça görülüyor ki, **"Müslümanım"** diyebilmek için **çok ağır sorumluluklar altına girebilmek gerekiyor.** Bu sorumlulukların altına girebilmek için, kişide olgun/kemale ermiş bir şahsiyetin olması gerekmektedir. **İşte bu iki kelimenin böylece bir araya gelmesine** takva, bunları bir araya getirmeye muvaffak olabilen insana da muttakî, diyoruz.

Kur'an'da, başlarına musibet gelmiş peygamberlerin, ümmetlerin ya da şahısların çoğu Müslüman olduğunu dile getirmekle, sorumluluk ve şah-

siyetlerinin farkında olduklarını vurguluyorlar. Kur'an'da bu ifadelerin sıkça yer alması, hayatımızı şekillendiren Kitâb Kur'an'ın bizim sorumluluk ve şahsiyetimizi geliştirmesi içindir. Yoksa dediğimiz gibi; sorumluluk ve şahsiyet, fitrî hasletlerdir ve bu hasletler tüm insanlarda bulunmaktadır. Ancak onları kullanabilenler, nefislerine, insan ve cinlerden olan şeytanlara yenik düşmemiş olanlardır.

Takvânın, yani sorumluluk ve şahsiyetin, kendini gösterdiği en önemli/öncelikli alan **Tevhîd'**dir. Tevhîd kelimesi olan "Lâ ilâhe illAllah"ı **dili ile söyleyen, kalbi ile tasdik eden ve hayatıyla yürürlüğe koyan bir insan, muttakî olduğunu da isbat etmiş demektir. Çünkü Tevhîd'i her mânâsıyla şahsında gösterebilen bir insan, imtihanı büyük olan insandır.** Bir insanın imtihanı ne kadar büyük olursa, onun peygamberlere benzemesi ve onların yolundan gittiğini isbatlaması da o derece fazladır. **Tevhid bilinci yüksek olan muttakî kişi, tavizsiz bir hayat yaşayan kimsedir. Tavizsiz bir hayat yaşamamanın ana prensibi, bile bile çamura yatmamaktır ve üzerine sıçrayan çamurları derhal temizlemektir. Muttakî ve muvahhid olabilmenin ilk ve en önemli şartı budur.**

Karşılaşılacak tüm zorluklar rağmen bunları yerine getiren bir mümin için de unutmayalım ki rab-bimizin vaadi vardır: "Şüphesiz ki takva sahipleri Rablerinin kendilerine verdiği sevabı almış olarak cennet bahçelerinde ve pınar başlarında bulunacaklardır. Çünkü onlar bundan önce iyilik yapıyorlardı."

KAYNAKÇA

1. Feyzü'l – Furkan Kuran-ı Kerim ve Açıklamalı Meali, Hasan Tahsin Feyzli; Server İletişim
2. Emanet/Sorumluluk Bilinci ve Siyaset, Abdullah Yıldız; Vakit 17955
3. Takva Kavramı Bağlamında Gaye ve Sorumluluk Bilinci, Feyz Dergisi Sayı, Nisan 2004
4. <http://www.tevhidkalesi.com/muslumanin-sorumluluk-ve-sahsiyeti/>

مقام اولاد

Ragıb el-İsfahani

Bu ay hayali röportajlarda konuğumuz Ragıb el-İsfahani idi. Arkasında önemli metinler bırakan İsfahani'nin hayatı ile ilgili bilgiler muğlaktır. En net veri Hicri IV. asırda takriben 1108 yılı dolaylarında vefat ettiğidir. Bu röportajda kendisinin Türkçeye 'Erdemli Yol' olarak tercüme dilen 'ez'Zeri'a ila mekarimi'ş Şeri'a' kitabından insanın dünyadaki sorumlulukları ve heva-akıl çatışması başlıklı bölümlerinden istifade ettik. Bu kitapta şunu gördük ki asırlar öncesinde yazılmış olmasına rağmen insana dair, fıtrata dair kanuniyetleri iyi tahlil etmesi dolayısıyla her dönem önemini koruyacak bir kaliteye sahiptir. Bugünün Müslüman gençliği kendini, Müslüman kalabilme davasını gerçekleştirirken öncelikle ne olduğunu ve nerede olduğunu ve ne ile karşı karşıya olduğunu iyi tahlil etmelidir. Bu da Kuran ve sünnet ışığında insana, mücadeleye, düşmana dair bilinmesi gereken elzem bilgileri kataran böyle kadim metinlerin marifetiyle önemli bir başarı sağlayabilir. Biz kendisine insanın yolculuğunu, ne olduğunu ve onu neyin mücadelesinin beklediğini sorduk. İstifadelerinizi sunuyoruz...

1-Bir Müslümana insanın dünyadan ahrete uzanan hayatını değerlendirirken onu nasıl tanımlaması gerekir?

İnsan asıl vatanı olan cennete (Daru's Selam'a) davet edilmiştir. Ne var ki cennete giden yol şaşırta-
lı ve karanlık olup kötü yürekli zorbalardan tarafından işgal edilmiştir. Yüce Allah da bize kalbimize terkip ettiği aklı, nur ve hidayet kaynağı olarak indirdiği Kitab'ı vermiştir. Bize lütfettiği nimetlerden biri de korunup sakınmamız için emrettiği kulluğudur.

2-İnsanın çıktığı bu yolda şaşırta- lı tuzakların olduğundan bahsettiniz. İnanan insanlar bu şaşırta- lı yolda kitabın rehberliği ve onlara kendi pozisyonlarını anlatan bu açık misaller varken nasıl bu tuzaklara düşebilir?

Yüce Allah buyurdu ki: "Rahman olan Allah'ı anmayı görmezlikten gelene, yanından ayrılmayacak bir şeytan göndeririz. Şüphesiz onlar, bunları yoldan (cennet yolundan) alıkoyarlar, onlar da doğru yola eriştiklerini sanırlar"(Zuhruf 36- 37). Dünyada iken gereken azığı Yüce Allah'ın "Azıklanın ve bilin ki azığın en hayırlısı takvadır"(Bakara 197) emri doğrultusunda hazırlamayan kimseye gelince, gezisi sona erdiğinde kendisine emanet olarak verilen beden ve sahip oldukları geri alınacaktır. Onun için yararsız bir serzenişten başka bir şey yoktur. Ve böyle kimseler o gün şöyle derler: "Ne olurdu geri döndürülsek ve Rabbimizin ayetlerini yalanlamasak!"(En'am 27) "Bize şefaate edecek kimse yok mu? Bize şefaate etseler ya da geri döndürülsek de daha önce yaptığımız amellerden farklısını yap-sak!" (Araf 52). Oysa o gün "Daha önce iman etmemiş veya imanında bir hayır kazanmamış hiçbir nefse imanı fayda etmeyecektir." (En'am 158)

3-Özellikle gençler ve hatta çocuklar ama en az onlar kadar da yetişkinlerin insanın dünyadaki pozisyonunu anlatan bir misalleme yapmak gerekirse bunu nasıl anlatırsınız?

Bir açıdan bakıldığında insanı bir çiftçi olarak da görebiliriz. İşi ekip dikmek, dünya çiftliğidir. Ölüm

anı, bir anlamda hasat mevsimi olup hemen ardından ahret gelecektir. Böyle bir çiftçi ancak ektiğini biçecek, ancak biçtiği ekini tartacaktır. Bu nedenle ki Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Her kim ahret ekinini isterse onun ekinini artırırız. Her kim de dünya ekinini isterse ona da onu veririz. Ama ahrette hiçbir nasibi olmayacaktır." (Şura 20) Nasıl harman yerinde ölçüler, tartılar, bekçiler, katipler, şahitler ve mal sahipleri varsa, ahrette öyle olacaktır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Kıyamet günü adil terazileri koruz. Hiçbir nefse haksızlık edilmez. Hardal tanesi kadar bile olsun onu veririz. Hesaba çekiciler olarak Biz yeteriz." (Enbiya 47) "Muhakkak ki üstünüzde değerli yazıcı, bekçiler vardır. Ne yaptığınızı iyi bilirler." (İnfitar 9) Ahret için amelde bulunanın ameli her iki âlemde de bereketli kılınmıştır. Onun tartısı tamdır ve sahibi için ebedi azık olur. Yüce Allah buyurdu ki: "Her kim ahreti ister ve onun için güzel bir amelde bulunursa işte onlar çabaları şükranla karşılanırlardır." (İsra 19) Her kim de dünya için çalışırsa çabası helak olacak ve ameli boşa gidecektir. Yüce Allah buyurdu ki: "Her kim dünya hayatı ve ziynetini isterse orada yaptıkları amellerin karşılıklarını veririz ve asla eksiltilmez. İşte onlar için ahrette yalnız ateş vardır ve dünyada yaptıkları tamamen boşa gitmiştir. Yapıyor oldukları amelleri de batıldır." (Hud 15-16)

4-Biz biliyoruz ki insan bu tuzaklara düşme noktasında dikkatli olmak için kendini iyi tanımalıdır. Bu durumda nefsin, aklın ve onların ilintili başka kavramların bilinmesi insanın kendini tanımasını için elzem gibi görünüyor. Bunları bize nasıl anlatırsınız?

Bilin ki, nefsin insan bedenindeki durumu, bir beldedeki valinin durumuna benzer. Valinin güç ve organları sanatkarlar ve işçilerden oluşur. Akıl onun için, dürüst ve bilge bir vezirdir. Şehveti yemek getiren kötü bir hizmetçidir. Hamiyet, polis komutanıdır. Yemek getirmekle görevli hizmetçi hilekâr ve kötü ahlaklı biridir. Valiye dürüst görünür, ancak bu dürüstlüğün arkasında zehirli bir akrep gizlidir.

Valinin danışmanının tedbirlerine sürekli karşı çıkar. Onunla her zaman çatışma ve mücadele içinde olur. Vali, hakimi olduğu beldeyi yönetirken aldığı tedbirlerde bu kötü hizmetçiye değil de danışmanına kulak verir, polis komutanını iyi yönlendirir ve onu sürekli bu kötü kalpli hizmetçiyi izlemekle görevlendirirse, kötü hizmetçi yöneten değil yönetilen, yönlendiren değil yönlendirilen olarak kalır. Bu durumda beldenin durumu düzelir ve işler yolunda gider.

5-Bu misalleme yi biraz daha genişletmek isteriz. Kalbin akılla terkip edilmesinden bahsetmişsiniz. Akıl insan için önemli bir yeri olduğu aşikar. Onun nefse ve insanı oluşturan diğer unsurlarla nasıl bir ilişkisi vardır?

Akıl atıyla avlanan bir avcıya benzer. Şehveti atı, öfkesi köpeği gibidir. Avcı zeki, atı doru ve köpeği de eğitilmiş ise ne avlayacağını iyi bilecektir. Kendisi beyinsiz, atı azgın veya durgun, köpeği de eğitimsiz ise ne atı istediği gibi hareket edecek, ne de köpeği gerekli yardımı gösterecektir. Böyle biri başarısız olmaya mahkûm olduğu gibi ne istediğini de tam olarak bilemeyecektir. Nefs tedbirlerinde akıl yardımıyla hamiyeti eğitir ve onu şehvet üzerinde hâkim kılarca düzgün ve sağlam bir nefis olur. Aksi takdirde bozulur. Bu nedenle Yüce Allah bizi hevaya uymaktan sakındırarak şöyle buyurmuştur: "Hevaya uyma, seni Allah yolundan saptırır." (Sad 26)

6-Hatırlattığınız son ayet gösteriyor ki akıl, nefis, kalp üçgeninde devreye heva gibi çok önemli bir kavram giriyor. Bunlar arasındaki ilişkiyi bozmada şeytanın en önemli silahlarından biri olarak görebiliriz hevayı. Müslümanların hayatlarında mücadele kavramını inşa ederken hevayı çok önemli görmeli değil mi?

Heva ile mücadele Allah Resul'ünün de (sav) ifade ettiği gibi cihadın en büyüğüdür: "Soruldu ki cihadın en üstünü hangisidir? Şöyle buyurdu: hevan ile

yaptığın mücadeledir." Eğer bulunduğun sınır boyunu kaybeder, orada yaşayanlarla ilgilenmezse, büyük bir yergiye muhatap olacaktır. Çünkü Allah Resul'ü (sav) şöyle buyurmuştur: "Hepinizi çobansınız ve hepiniz de güttüğünüzden sorumlusunuz." Yüce Allah kıyamet günü inkarcıya şöyle selenecektir: Ey kötü çoban! Eti yedin, sütü için ama yitiği arayıp yarayı sarmadın. Bugün senden intikam alacağım.

7-Son olarak sormak istediğimiz husus şudur: İnsanın heva ile mücadelesinde hangi sonuçların çıkması olasıdır?

İnsanın heva ile ilişkisinde üç durum görülür:

A-Hevanın insanı etki altına alarak ele geçirmesi ki, ayette şöyle vurgulanmıştır: "Hevasını ilah edineni gördün mü? (Casiye 23)

B-Heva ile mücadele etmesi ve çoğu zaman onu alaşağı etmesi, bazen de ona yenilmesi ki, mücahitlerin övgüsünde kastedilen budur. Allah Resul'ü (sav) şu hadisi ile buna işaret etmiştir: "Düşmanlarınızla savaşır gibi hevalarınızla savaşın."

X-Bir diğer hevasına tamamen hakim olması ki, şu ayette de bu mana murat edilmiştir: "Rabbinin makamından korkan ve nefsi hevadadan sakındırana gelince cennet de onun barınağıdır." (Naziat 40-41) Allah Resul'ü (sav) de şu hadisinde buna işaret etmiştir: "Şeytanı olmayan kimse yoktur. Yüce Allah şeytanıma karşı bana yardım etti de ona hakim oldum." Şeytanın insana musallat oluşu, hevasının miktarına göredir. Yüce Allah hakikati en iyi bilendir.

OBJEKTİFİME

RAJANAY

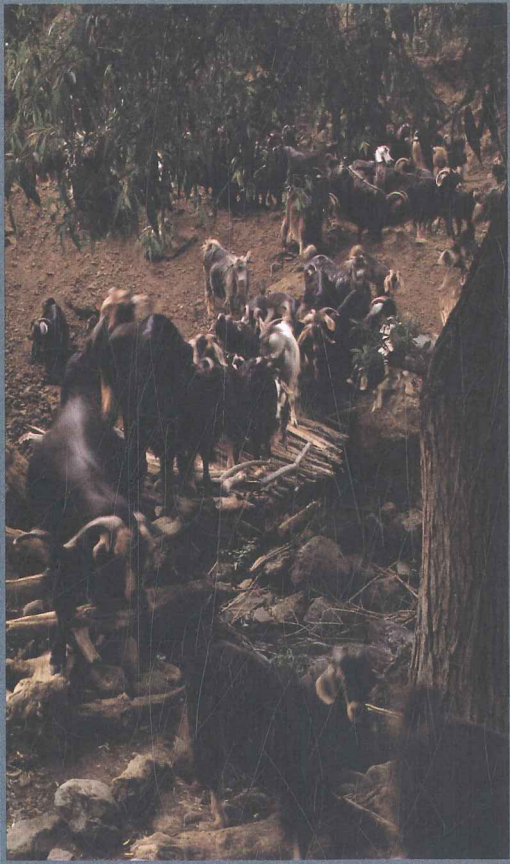
“Dünyanın tüm güzellikleri sadece görenlere verilmiştir.” Cemil Meriç

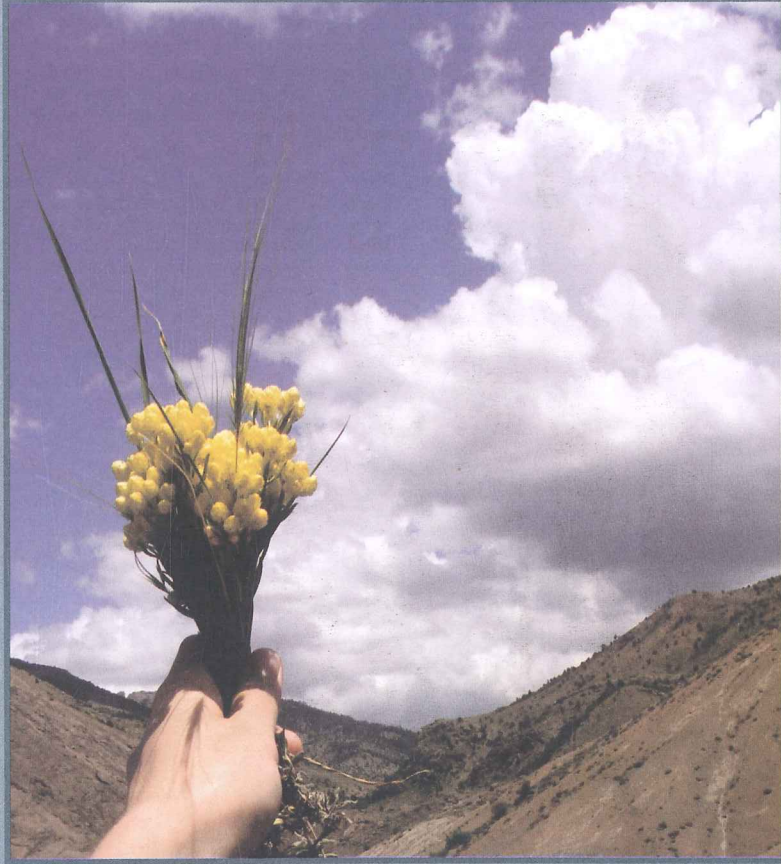
Elif DEVRİM: Fotoğrafının çekilmesinden rahatsız olmuş bir Heybeliada sakini!

Yusuf AYDEMİR: Bayramlık şenliği hatırası...

Sema KUNTER: Köyün bu köprüsünde, oğlakların geçişini uzun süre bekledim. Çoban köpeğinin tüm müdahalelerine rağmen amacıma ulaştım ve fotoğraflarını çekebildim.

Nihal AÇIKEL: Doğaya sunulmuş küçük bir armağan: Bir demet cennet çiçeği.

dünya seyahatnamesi

Şam

Furkan Aktan

Akşam sularıydı, şehir bizi beklemeden uykuya dalmıştı. "Tanımadığın bir şehre akşam girdiğin vakit; ilk bakışta sende uyandırması gereken zarafeti yakalayamazsın." derlerdi. Doğrusu ben de buna inanmıştım. Avrupa'da da bu algıyı sarsacak bir durum da yaşamamıştım keza. Gel gör ki Batı'da inandığım tüm o klişeler birer birer Ortadoğu'da yıkılıyordu. Çünkü bu topraklar başkaydı. Bizdendi. Bizimdi. O aidiyeti hissetmemek mümkün değildi. Hamidiye Çarşısı'nda gezerken bir yabancılik hissetmiyorduk. Adımların kendini adeta Kapalıçarşı'da zannediyordu. Çıkışına geldiği vakit ise Sahaflar'dan geçerek Bayazıt Camii ile karşılaşacağını planlıyordu. Yo hayır, adımlarınız yanıldığında hayal kırıklığı yaşamamıştı. Çünkü sizleri karşılayan tüm harikulade mimarisıyla Emevi Camii idi. Emevilerin Şam'ı fethinden sonra bir Roma Mabedi ve onun yanında bulunan Hz. Yahya kilisesinin yerine inşa edilmiş Emevi Camii. Ardından Hristiyanların da rızası alınarak çevresinde bulunan bir kiliseyi de dönüştürerek genişletilmiştir. Hatta o dönemde buna karşılık başka bir kilise verildiği de rivayetler arasında yerini almış. Bu tutumun benzerine de Kurtuba Camii'nin ortaya çıkışından evvelki süreçte şahit oluyoruz. Dönemin Endülüs hükümdarı Birinci Abdurrahman, bir Hristiyan'dan caminin inşası için planlanan arsayı fahiş fiyatlar istemesine karşın; zorla da elde edebileceği halde istediği fiyatı ödeyerek satın almış. Ama ne yazık ki diğer yandan Endülüs; tüm İslam aleminin gözü önünde, Hristiyanların geri alım süreci adını verdikleri yüzyıllar süren savaşın ardından onların eline geçince; ilk işleri Kurtuba'yı perişan edip caminin içine sığınan müslümanları kat-

letmek olmuş. Müslümanlara ibadet hakkı tanımayı bırakın, yaşam hakkı dahi tanımamışlar. Şu anda ise Kurtuba Camii'ni ziyaret ettiğimizde, dua için elimizi açmamıza bile müdahale edebiliyorlar. Sanırım bu iki durum pek çok şeyi gözler önüne seriyor. Nereden geldik buralara diyeceksiniz, tahminim. Ama Endülüs'ü ziyaret eden herkes; kendisini oraya götürecek bir yol bulabiliyor işte. Evet Şam'a dönelim de esas meselemiz havada kalmasın. Şam deyince akla ister istemez Hz. Yahya, Hz. Hüseyin, Selahaddin Eyyubi ve Vahdettin geliyor, değil mi? Emevi Camii'ne gelirsün de Hz. Yahya'yı ziyaret etmez misin! Kerbelâ'da bir yudum su arayan Hz. Hüseyin'i anlamadan, ardından gelecek gözyaşlarına hakim olmadan, dönülür mü! Camiden çıktığınızda ise kendinizi Selahaddin'in huzurunda bulmak apayrı bir güzellik oluyor sizin için. Derin bir saygı ve beraberinde sevgi çağlayanı oluşuyor içinizde.

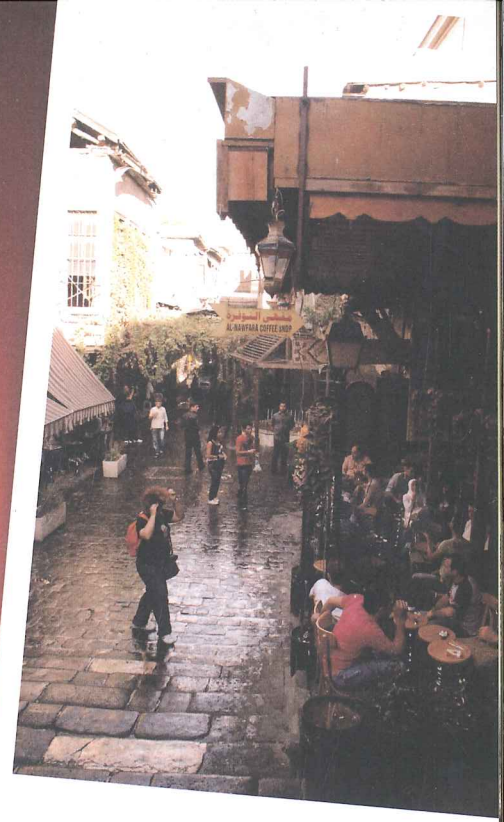
Bütün bu yoğun duyguları yaşadıkten sonra caminin arkasında yer alan eski şehrin daracık, sevimli sokaklarında kaybolmanın zamanı gelmiş demektir. Sokaklar ve çevresinde şekillenen yapılar tarihi dokusundan hiçbir şey kaybetmemiş. Eski şehir, bizleri tüm yalnızlığıyla ve sadeliğiyle karşılamıştı. Yalnızlığını ise günlerin cumayı, resmi tatili gösteriyor olmasına borçluyduk. Zaman zaman kaldırımlarda İsrail bayrağına rastladığımız oluyordu. Halkın geçerken nefretlerinin bir izdüşümü olan eze eze geçmelerini izlemek kimi zaman keyif veriyor olsa da kimi zaman da sadece bunla kalıyor olmalarına üzülmüyor değilim. Tüm resmi makamlarda Suriye bayrağının yanında Filistin bayrağının dalgalanıyor olması da hoş tabii.

Dış politikadaki son gelişmelerden sonra Arapların Türklere karşı duyduğu hislerin daha da arttığına şahit olduk. Türkler halka arasında özellikle iki isimle öne çıkmışlar. Recep Tayyip Erdoğan ve Murat Alemdar. Evet iki isim de fazlasıyla tanıdık, fakat anlaşılana ki, "Türkiye'nin Robin Hood'u" Suriye'ye giderken dilin de etkisiyle bir miktar dönüşüme uğramış. Bu isimlere duyulan saygı ve sevgi o kadar muazzam ki bazıları bizi onların temsilcisi olarak farzedip en samimi duygularıyla bize bir şeyler ikram etme yarışına girdiler. Beşar Esad'ı sormak gibi bir gafflete düştüğümüzde ise ortama derin bir sessizlik hakim olmuştu. Pek çoğu yorum yapmaktan kaçındı. Bu durum ise hiç şüphesiz diktanın ve istihbaratının ne denli etkili olduğunu gösteriyor. Bütün dükkan, sokak ve caddelerde; küçüklü büyüklü kralın resminin bulunması onun halkın nezdinde ne kadar ulaşılamaz bir yere sahip olmasına hayli yardımcı oluyor olsa gerek.

Şam'da, Suriye'de daha doğrusu Ortadoğu'da mümkün olduğunca taksileri kullanmaya ve söyledikleri fiyatların yaklaşık 1/8'ini teklif etmeye gayret gösterelim. Aslında genel olarak alışverişin standardı da bu olmalıdır. Etiket fiyatları bize çok uygun gelebilir, fakat inanın Şam'ın ortalaması çok daha aşağıdadır.

Evet, gelelim, tüm bu seyahatin enerji kaynağına, Atom'una... Suriye'de genel olarak organik meyve suları kültürünün oturduğunu görüyoruz, ama aralarından öylesi var ki, anlatılmaz cinsten adeta, gezi boyunca günde üç öğün tüketmemize rağmen; her siparişi verdiğimde; hazırlanırken icra edilen sanatı, dikkatle incelememe rağmen bu tadın tam olarak bir formülünü çıkaramadım. Nihayetinde hazırlayan kardeşimizin sevgisini de kattığını düşünmeye başladım. Atom'un etkisinden kurtulup Şam'ın esas mutfağına göz attığımızda humus ve mahammara mezeleriyle Halep kebabı en ideal menü gibi gözüküyor, fakat ana yemekten ziyade sonrasındaki yöresel ve oldukça da hafif tatlıların sahne aldığı fasıl daha etkileyici duruyor. Tatlının hemen ardından eski şehirde bulunan otantik kafelerde çay, kahve, hasbihal üçlüsüne kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. Hamidiye Çarşısı'nda bulunan dondurmacıyı da belirtmeden geçmeyelim isterim.

Son olarak yorucu bir günün ardından hava karardığı vakit, yavaş yavaş Şam'ın fevkalade hamamlarına yol almamız gerekir. Belki de yıllardır bizim için kapalı bir kutu olarak kalan; Şam, Ortadoğu'nun birçok rengini de içinde harmanlamış durumda. Konumu itibariyle de diğer başkentlere ulaşım oldukça rahat oluyor. Nihayetinde bu seyahati çok geçmeden planlarımız arasına yerleştirmeyi ihmal etmeyelim...

tarikh defteri

Muhammed Tutkun

Kanlı Çınar

İstanbul'da bazı ağaçlar meşhurdur. Bunlardan biri de Sultan Ahmet Meydanındaki büyük çınardır. 'Kanlı çınar' da denilen bu ağaç pek çok dehşetli hadiseye şahit olmuştur. Bunların en ibretli ve vahametlilerinden birisi Sultan İbrahim devrinde yaşanandır.

1648'de Sultan İbrahim'i tahttan indirmek üzere ayaklanan serkeş yeniçeri güruhu önce Sadrazam Ahmed Paşa'nın konağını basar. Paşayı buradan alarak ihtilale destek veren Vezir Sofu Mehmed Paşa'nın konağına götürürler. Sadrazam ne kadar aman dilense de yakasını kurtaramaz. Konağın merdivenlerinden inerken bir koluna cellat Kara Ali, diğerine Börekçi Mustafa girince vaziyeti anlar. İki cellat sadrazamı konağın mahzenine indirerek bir yumrukta yere yıkarlar ve kemendi boynuna atarak iki taraftan asılırlar. Az sonra padişahattan sonra imparatorlukta en güçlü fanî ruhunu teslim efrt. Ahmed Paşa'nın cesedi bir beygire yüklenip At Meydanına (Sultan Ahmet) getirilerek meşhur çınarın altına bırakılır. Ertesi gün yeniçeri kılığındaki bir serkeş "insan yağı mafsal ağrılarına iyi gelir" diyerek çınarın altındaki ölü sadrazamın cesedini parça parça edip zorla beşer onar akçeye halka satmağa başlar. Ancak akşama doğru, cesedin kalan parçaları gömülebilir. Ahmed Paşa bundan sonra hezarpare (bin parça) diye yâd edilir olmuştur.

Bir diğer olay da 1655 senesinde yaşanır. Ulufelerin mağşuş akçe (kalp para) ile ödenmesi ve Girit seferinden dönen bir kısım yeniçerilerin paralarını alamamaları İstanbul'da yeni bir isyanı patlatır.

Asker ve gayrimemnun halktan bir kısım sarayın önünde toplanarak naralar atar. Padişaha kendilerine teslimini istedikleri kişilerin isimlerini yazdıkları defteri gönderirler. İhtilalin büyük vahame-tiyle geldiğini gören padişah IV. Mehmed defterde yazılı memurları asilere teslim mecbur kalır. Asiler, teslim aldıkları kişile-

ri hemen orada parça parça ederler.

Cesetlerini At Meydanına götürerek meşhur çınarın dallarına asarlar. Cesetlerin asılı başları günlerce bu ağacın dallarında sallanır. Halk bu feci manzaradan dehşete düşer.

İstanbulullular bu ağaçta şahit oldukları kanlı manzaralar dolayısıyla ağaca 'kanlı çınar' derler. Zamanla eski doğu mitolojisinde geçen vakvak ağacı ile özdeşleştirirler. Mitolojideki ağacın meyveleri insan kafasıdır ve güneşte sallandıkça olgunlaşır. Mitolojik bu cehennem bitkisine atfen kanlı çınara da şecere-i vakvak denilir. 1648'deki olaya Vaka-i Vakvakiye denilmesi bundan hareketledir.

Kürşad İhtilali

Kürşad, Göktürk Hanedanının onuncu imparatoru Çuluk Kağan'ın küçük oğludur. Türk hakani Kara Kağan döneminde meydana gelen kıtlık yılları Türk illerinde büyük tahribat yapmıştır. Bu durumdan yararlanan Çin ordusu Türk ordusunu yener. Kara Kağan ile yüz bin Türk esir düşer.

Yönetim kadrosu esir alınan Türkler bağımsızlıklarını kaybeder. Çin esaretinden kurtulmak isteyen Türk boyları kendi aralarında kırk kişilik bir ihtilal komitesi kurarlar ve Prens Kürşad'ı başkan seçerler. Türk ihtilal komitesinin planı şöyledir:

Çin imparatoru Li Şihmin esir edilecek, Türk illerine kaçırılacak sonra Çin'de esir tutulan yüz bin Türke karşılık değiştirilecektir. İhtilal başarıya ulaşır ulaşmazda süratle Türkler ayaklanacaklar ve savaşarak bağımsızlıklarını ve topraklarını geri alacaklardır.

Kürşad ve 39 arkadaşı kılık değiştirerek gezen Çin imparatorunu kaçırmak için Çin'e girerler. Ancak o gece fırtına çıkar ve her akşam halk arasına kendini belli etmeden karışan imparator saraydan ayrılmaz. Durum böyle olunca Kürşad ve arkadaşları akıl almaz bir cesaretle sarayı basarlar. Sonrasında Çinli askerlerin fazlalığı nedeniyle Kürşad sarayı terk etme emrini verir.

İmparatorun ahırına hücum eden 40 Türk seyisleri öldürüp atlara atladılar ve Çin başkentinden çıkmayı başardılar. Ancak bütün Çin ordusu 40 Türkün peşine takıldı. Vey Irmağı kıyısına gelen 40 Türk askeri Çin askerleri ile yaptıkları mücadele sonucu hayatlarını kaybettiler ve böylece ihtilal başarıya ulaşamadı.

Szeged Üniversitesi Macaristan'dan Bir Ses

kampüs notları

Merve Kaplan

Derler ya; 'Her şey zıddıyla var olur.' Gurbet olmasa vuslatın tadını bilmezdim ben. Ayrılmasam hiç kavuşamazdım zaten. Memleketimin kıymetini en iyi şekilde bilebilmem için ondan en uzağa gitmek varmış kısımda. Ne de olsa balık etrafındaki koca denizden bihaber. Sudan çıkarılana kadar tabii...

İtiraf etmem gerek sanırım, Macaristan'daki ilk günlerimde sudan çıkmış balık bendim. İster istemez yurdundan bir esinti arayan, arkadaşlarını özleyen, şaşkın şaşkın dersten derse koşuşturan, kendisini bilmeyenlere derdini anlatmaya çalışan yabancı... Evet, o bendim.

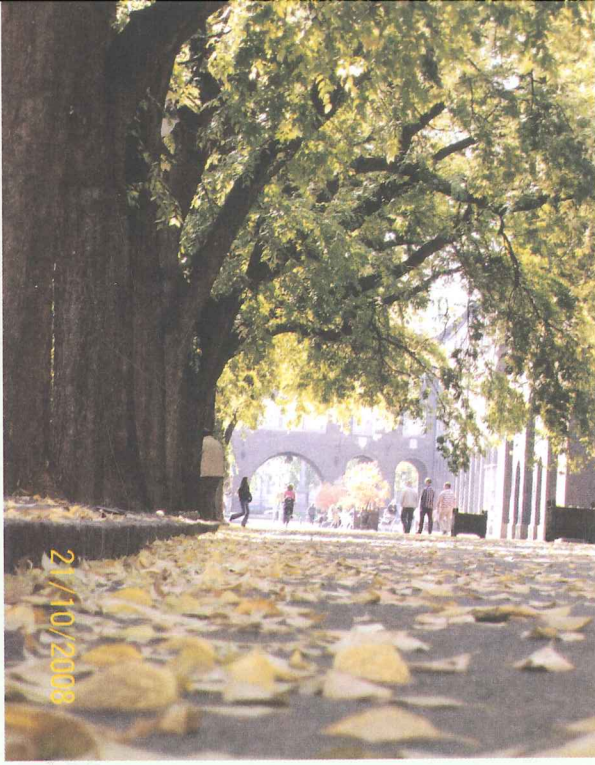
Ama çok geçmedi, öğreniyor insan kuralları. Dersten kalmanın ne kadar kolay olduğunu görünce gözüm korkmadı diyemem tabii. Nobel ödüllü hocaların barındığı bir okulda okumak bir şanstı, ama aynı za-

manda bu sanılandan da zor demek ki diye kabul edip gücümce çaba sarf etmek düştü üzerime. Elimden geleni yaptım. Elinden geleni yapana korku yersiz kalırmış, tecrübe ettim. Yedi dakika geç kaldığım derste 'hayatının bir daha hiç kazanamayacağın yedi dakikasını kaybettin.' diyen hocalarla karşılaşmadım değil evet, yeri geldi telaş edip tüm bildiklerimin ardından el salladım sözlü sınavda, bitmeyen blok derslere alışmanın da kolay olduğunu söyleyemem ayrıca. Ama işte, yeterince isteyince oluyor demek her şey. Hepsinden önce düşünce kalkmayı öğreniyor insan, kendi ayaklarının üzerinde durmaya başlayınca. Kural bir bu ve diğer tüm kurallar da bunun üzerinden yü-

rüyor aslında. 'Hiç düşmeyeceğim' diye çaba sarf etmek boşuna ve saçma kalıyor. Düşünce kalkabilmek burada aslı mesele.

Bunlar yurtdışında okuyan herhangi bir öğrencinin yaşaması muhtemel sorunlar tabii. Bir de Müslüman kimliğinin getirdiği yaşam tarzının buraya uyarlanmasında yaşanan güçlükler var ki bunlar daha çok sosyal ortamda ortaya çıkıyor.

Bu mevzuda da ilk sıkıntı, namaz kılma meselesinde karşılıyor insanı. Çünkü koskoca şehirde bir tane bile cami yok! İstanbul gibi camilerle bezenip süslenmiş, namaz vakti gelince çağrının buram buram her köşeden duyulup hissedildiği bir şehirden sonra buraya gelip ezanı sadece ufak bir saatin alarmından duymaya alışmak gerekiyor sonra. Tercih ettiklerini-

ze ve vazgeçtiklerinize bakarak sizi garipseyen gözler de olabiliyor bunun yanında; ama hiç kimse yargılayıp yaftalamıyor. Türkiye’den daha rahat edebileceğiniz tek sosyal mesele bu sanırım. ‘Mahalle baskısı’ Türkiye’de bıraktığınız anılarla birlikte, geride kalıyor.

Ama her şeye rağmen, yani bu rahat ortama rağmen, Allah kelamı edecek bir arkadaş aradığınızda, insan-

ların içki içtiği bir masada bulduğunuzda kendinizi, çıkmak isteyip de kalmak zorunda kaldığınızda, teneffüs aralarında namaz kılmak için eve koştururken ya da, bu taraflara uğramayan bayram coşkusu- nu bayramdan bihaber arkadaşlarınıza anlatmaya çalıştığınızda... Macaristan size yetmiyor! Bazen sebebini bile bilmediğiniz tatilleriniz olsa da bayramlarda o günleri sıradan sayıp öylece yaşayan insanlarla birlikte geçirmek... Belki de en çok bu dokunuyor.

Burada sizin düşünce yapınız giriyor devreye. Soyutlamaması gerekiyor insanın kendisini arkadaşlarından, okul ortamından bence. Çok içine girmek de uy-

gun düşmeyeceğinden bir yönden tam ayarı yakalamak ince bir çizgi üzerinde olmak gibi bir bakıma. Naçizane bir tasvir oluşturabiliyorsunuz buradaki insanların imgesinde, islama dair. Müslüman nasıl olur bilmeyenler, daha kötüsü yanlış bilenler hepimizin malumu. Durup dururken gelip dinin hakkında hoş şeyler duymak, bazen soruları cevaplamak, bir duruş sergileyebildiğini fark etmek de hiç azımsanamayacak bir teselli burada. Kısacası, getirdikleriyle birlikte götürdükleri, sıkıntılarıyla birlikte rahatlıkları da az değil Türkiye dışında okumanın. Her yerde olduğu gibi burada da tevekkül edip Allah’a dayanarak üstesinden gelebiliyorsunuz ancak yaşamın.

Rabbim cümlemizin hakkında hayırlısını versin. Hayırlısını gönlümüze, gönlümüzdekini ömrümüze eklesin inşallah. Dua ile...

Okullardan Haberler

Alperen Gençosmanoğlu

Okullarda “Andımız” İle Devam

“Ben Türk değilim. Benim varlığım neden Türk varlığına armağan oluyor?” Barış ve Demokrasi Partisi Milletvekili Sırrı Sakık’ın 25 Kasım’da Meclis’te bu soruyu sorduktan sonra dile getirdiği Milli Eğitim Şurası’nda “Andımız”ın kaldırılması yönünde alınan kararın uygulanmadığını iddiasına, Milli Eğitim Bakanı (MEB) Nimet Çubukçu’dan yanıt geldi: “Şura’da andımız kaldırılmadı!”

Konya’da bulunan Bakan Çubukçu, gazetecilerin Sakık’ın iddiasına ilişkin sorusunu şöyle yanıtladı:

“Milli Eğitim Şurası’nda alınmış bir karar yok. Bu konuda Genel Kurul üyelerinden bir öğretmen önerge vermişti. Ancak Genel Kurul’da yapılan oylama sonucunda, Andımız’ın kaldırılması yönündeki önerge kabul edilmedi. Bu konuda tavsiye kararı çıkmadı. Olmayan bir şey üzerinden bu kadar tartışma-

yı zaman kaybı olarak görüyorum. Eğitim adına konuşacak çok şeyimiz var.”

“Bu konu çok tartışılıyor ama bu kadar gürültü ve fırtına koparılması anlamlı değil. Andımız 1937 yılında Milli Eğitim Bakanı tarafından kaleme alınmış, 12 Eylül ihtilalında bir takım eklemeler yapılmış bir and.”

Nişantaşı’nın Kalbi

Öncelikle haberin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi, daha doğrusu beni bu başlığı vermeye iten düşüncemyi paylaşmalıyım. Bildiğiniz gibi Nişantaşı aslında İstanbul’un politik ve ekonomik gerçekliğinden soyutlanmış, elitizmin doruk noktalarında seyreden, kendi gündemleriyle dışarıdan bakan için, Mars gezegeninde miyiz dedirtebilecek bir konumdadır. Tam da bu şekilde bir semtte, bir üniversite olması konuşulmayanların konuşulduğu, vicdanın sesi olan kalbi hatırlattı bana. Tabi unutmamak lazım ki, kalpte kirlenebilir, kararabilir, aslında haber de tam böyle bir şeye işaret ediyor. Marmara

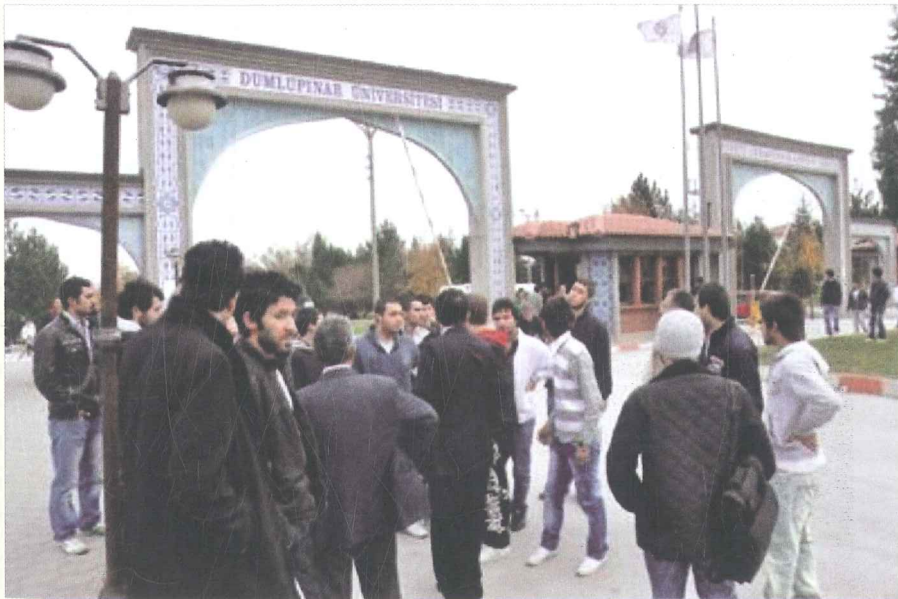

Üniversitesi Nişantaşı Yerleşkesi'nde, 11 Kasım'da bıçaklanarak öldürülen Dumlupınar Üniversitesi (DPÜ) öğrencisi Hasan Şimşek'in fotoğraflarının bulunduğu bir bildiriye dağıtan grup ile karşıt görüşlü öğrenciler arasında tartışma çıktı. Olayın büyüyerek kavgaya dönüşmesi üzerine bir kişi yaralandı. Saldırganların ülkücü öğrenci olduğu iddia edildi. Aynı iki grup arasında yeniden kavga çıktı. Sopaların kullanıldığı ve bir kişinin yaralandığı olay, polislerin müdahalesiyle yatıştırıldı. Olaya karıştıkları belirlenen on kişi, ifadelerine başvurulmak üzere Şişli İlçe Emniyet Müdürlüğüne götürülürken, yerleşkede bulunan İletişim Fakültesinde o gün yapılacak olan vize sınavları iptal edildi.

Öldürülen Öğrenci Toprağa Verildi; 10 Tutuklama Var

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nde 11 Kasım'da yaşanan kavgada öldürülen Hasan Şimşek toprağa verilirken olayla sonra gözaltına alınan 10 kişinin tutuklanmasına karar verildi.

Germiyan Kampüsü içerisindeki Meslek Yüksekokulu'nda meydana gelen cinayetten sonra Bursa, Balıkesir, Eskişehir, Afyonkarahisar ve Uşak'tan çok sayıda çevik kuvvet ekibi Kütahya'ya sevk edildi.

Kütahya Emniyet Müdürlüğü'nde tutulduktan sonra adliyeye getirilen şüpheliler, cumhuriyet savcınca sorgulandıktan sonra tutuklanmaları talebiyle nöbetçi mahkemeye sevk edildi.

Dicle Üniversite'sinde 'Utanç Duvarı'

Doğu'daki üniversitelerde öğrencilere yönelik olarak yoğun baskı politikaları uygulanıyor. Kürt açılımı söylemi sanki her şey bitmiş gibi bir görüntü vermeye çalışırken, düşüncenin merkezlerinden olması gereken üniversiteler de akıl almaz politikalar uygulanıyor. Geçen yıl Van'da 16. Sosyoloji Öğrencileri kongresini düzenleyen arkadaşlarımıza

okul tarafından soruşturma açılmıştı. Bu sene ise Diyarbakır'daki Dicle Üniversitesi'nde üniversitenin rektörü öğrencilere savaş açmış durumda. Rektör, üniversitenin içine kampüsü parçalara ayıran bir duvar inşa etmeye çalışıyor. Duvarın örüldüğü Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Bölümü öğretim görevlisi Doç. Ahmet Yıldırım üniversitede İsrail'in Filistin topraklarına inşa ettiği duvara ve

rilen “utanç duvarı” ismiyle anılan duvarın yapılma gerekçesinin uzun zaman yönetim tarafından saklandığını söylüyor: “Son iki yıldır anlam veremediğimiz, güvenlik gerekçe gösterilerek sürdürülen, uygulamalardan sonuncusu inşa edilen bu duvar. Biz başta duvar için kazılan temeli, doğal gaz hattı çalışması zannettik; yönetim de uzunca bir süre gerçeği açıklamadı. Ama sonra anlaşıldı ki Fen Edebiyat Fakültesi tarafında, her gün üç - dört bin öğrencinin kullandığı ormanlık, büyük bahçeye fakülteler arası geçişi engelleyecek gayet sağlam bir duvar örüyorlar.” Rektörlükse duvar için, “üniversite öğrencilerinin özgürlük alanını genişletmek için duvar örüyoruz” gibi gerçek dışı bir sebep öne sürerek öğrencileri ikna etmeye çalışsa da iki gün sonra açıklamayı sitesinden kaldırdı. Yıldırım geçtiğimiz hafta inşa edilen duvarı protesto eden öğrencilere polis müdahale ettiğini, kırk öğrencinin gözaltına alındığını, yaklaşık yüz öğrencinin ise yaralandığını, Rektör Saraç’ın üniversiteye Çevik Kuvvet polislerini “zorla davet” ettiğini anlatıyor:

“İki yılda bine yakın öğrenci gözaltına alındı, yüze yakın öğrenci tutuklandı. Kentte Dicle Üniversitesi’nin iki öğrencisi öldürüldü. Polis amirleriyle yaptığımız görüşmede amirler, ‘biz de üniversiteye girmek istemiyoruz, rektör bizi buna zorluyor, yaşanacak olumsuzluklardan yasal olarak sorumlu olacağımızı söylüyor’ şeklinde konuşuyorlar.

“Üniversite rektörü, kesinlikle hükümetin çok gerisinde bir noktada duruyor. Hükümet gereğini yapmasa da en azından açılım söylemlerine sahip. Dicle Üniversitesi bulunduğu kent ve bölge gerçekliğinden bağımsız hatta karşı bir tutum sergiliyor.”

Dicle Üniversite’sinde Öğrencilere Kelepçe

Öte yandan Diyarbakır Dicle Üniversitesi’nde bir grup öğrencinin, fakülteler arasına çekilen duvarı ve YÖK’ü protesto gösterisinde olaylar çıktı. Rektörlüğe yürümek isteyen öğrencileri polis tazyikli su ve biber gazı kullanarak dağıtırken, kampus savaş alanına döndü. Dicle Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi önünde toplanan yaklaşık 1000 öğrenci, YÖK ve kampus içinde fakülteler arasında Rektörlük tarafından çekilen duvarları protesto etti. Gösterici öğrenciler, üzerinde ‘Polis ve YÖK’ yazan bir tabutla Rektörlük binasına doğru yürüyüşe geçti. Polis, öğrencilerden yürüyüşü durdurmasını ve dağılmalarını istedi. Önlem alan polis öğrencilerin geçişine izin vermeyince, öğrenciler polise taş ve sopalarla karşılık verdi. Polis, öğrencileri göz yaşartıcı gaz ve tazyikli suyla dağıtmaya çalıştı. Olaylar sırasın-

da kampus içi savaş alanına dönerken, polis 20 öğrenciyi gözaltına aldı. Polis gözaltına alınan öğrencilere plastik kelepçe taktı.

YÖK 29. Yılında da Unutulmadı

Yükseköğrenim Kurulu'nun (YÖK) 6 Kasım'daki kuruluş yıldönümü öğrenciler tarafından çeşitli eylemlerle protesto edildi.

4 Kasım günü Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri okul içerisinde bir çadır açarak "kendi üniversite alanımız, öğrenme mekanımızda, YÖK'ün izlerini taşımayan, farklı bir öğrenme pratiği kuruyoruz" dedi. Grup Bandista da parçalarıyla eyleme destek verdi.

5 Kasım günü de farklı öğrenci grupları Beyazıt Meydanı'nda YÖK'ün 29. kuruluş yıldönümünü protesto etti; Türkçe ve Kürtçe basın açıklamaları yaptı; marşlar söyledi.

Gençler, diplomalarını ateşe verdi

5 Kasım'da İstanbul Üniversitesi önünde toplanan çeşitli gençlik örgütlerinden yüzlerce genç, "para-

sız, anadilde, özerk ve bilimsel bir eğitim sistemi" talep etti.

Kürtçe ve Türkçe yapılan basın açıklamaları sırasında "Beyazıt faşizme mezar olacak", "YÖK'e rake, zanîngêhe rizgar bike" sloganları atıldı.

"Mimar Sinan Güzel Sanatlar, İstanbul, Marmara ve Yıldız Teknik Üniversiteleri Öğrencileri" adına açıklama yapan İlayda Aksoy, "Her hafta öğrencileri darp eden faşistler yakalanmıyor, polis de darp ediyor" dedi.

Gençlerle beraber şarkılar seslendiren Grup Muzur üyeleri de "Muhafif sesleri durdurmayı amaçlayan darbecilerin, devrimci hareketlerin mihenk taşlarının üniversitelerden çıktığını bildikleri için bu gücü durdurmak istediklerini" belirtti.

"Geleceğimiz ve Özgürlüğümüz için YÖK'e Hayır" adıyla biraraya gelen örgütler adına konuşan Deniz Aydın "bu köhne düzen gençliğe, geleceksizlikten başka bir şey getirmiyor", Aylin Mert de "Bura-ya YÖK'ü kaldırmaya geldik" dedi.

Açıklamaların ardından gençler, temsili bir diplomayı ateşe verdi

*Haberlerde Radikal ve bianet'ten yararlanılmıştır.

Bir “Meşru” Yargılama Usulü ve Beyaz Sinema

Abdülvahid Yakub Sipahioğlu

Başlıktan bu yazının konusunun hukuk sistemlerini eleştirmek olduğu sonucunun çıkarılmaması gerektiğini hemen başta belirtmekte fayda var. En ufak bir yargıda bulunmuş her insan ve daha ziyade yargıları insanların hayatlarına etki eden herkes bu yazının konusu içerisinde. Toplumsal işleyişi oluşturan tüm ilişkiler içerisinde sinmiş bir kavram olarak bahsimez: Şiddet.

İsmail Güneş ve onun Gülün Bittiği Yer filmi bu yazının esin kaynağıdır. Bildiğiniz üzere 18-24 Ekim arası Ali Murat Güven'in koordinatörlüğünde beyaz sinema film festivali vardı. Festivalin son gününde ilk film Gülün Bittiği Yer idi. Film gösteriminin devamında yönetmeni İsmail Güneş ile bir söyleşi gerçekleşti. Söyleşinin geneli toplumun damarına işlemiş bir hastalık olarak şiddet üzerineydi ve İsmail Güneş hayatın içerisinde canlı örnekleriyle bu kavramı bizimle paylaşırken kendi tabiriyle bir 'uyandırma servisi' gibi görevini hakıyla ifa etti.

Şiddetle ilgili kalem oynatmaya başlamadan önce film hakkında bilgi vermekte fayda var. Filmin en önemli yanlarından biri herhangi bir isim yok. Yani hiçbir karakterin ismi yok. Filmde işiteceğiniz sadece iki isim var onlar da gaipten 'öylesine' isimler. Bir genç başkarakter, onun nişanlısı, dedesi, annesi, babası, savcı, tren biletçisi, mahkum1, mahkum2, işkenceci polisler... diye uzayıp gider liste. İlk başta oğlunu döven babayı, dayak teşvikçisi anneyi, eşek kadar adama dayak atılmasına karşı çıkan dedeyi görürüz. Dede bu dayağın önüne geçerken oğlundan şu tepkiyi alır: Sen de beni dövüyordun. Sonra bir gece yarısı baskını ve uzun süre seyirciye açıklan-

mayan suçlama gelir. Bundan sonra film boyunca gencin üç aylık işkence zulmünden eve trenle dönerken hatırladıkları ve sayıkladıklarından öğreniriz yaşadıklarını. Yol boyu travmatik bir hal içersindedir. Tren ise çeşitli insan manzaralarından seçmelerle toplumun travmalarını taşımaktadır onunla beraber. Ve kompartıman arkadaşı savcı ki bu karakter Cüneyt Arkın'la canlanıyor, sorgu sürecinde meçhul bir şekilde ölen oğlunun acısıyla ona yoldaş olmak ister. Tren bir istasyonda kaza sebebiyle uzun süre beklemek zorunda kalır. Savcı kaymakamlıktan bir araba ayarlar ve onunla gidecekken genci de davet eder. Bu daveti geri çeviren genç ona nişanlısına vermek üzere bir mektup verir. Nişanlısıyla görüşmek istememektedir. Çünkü insanlığın sınırlarını zorlayan polisler ona yapabilecekleri en ağır işkenceyi yaparlar. Nişanlısını iğfal ettiklerine inandırırılar onu. Savcı mektubu nişanlıya verir, filmin sonuna kadar hep tereddüde kalır vermez ancak en sonunda verir. İleride kendisinden çarpıcı replikler aktaracağımız tarih hocasını, nişanlıyı bulur onlarla genç hakkında konuşur. Görevlisi olduğu devletin yapabileceklerini merak etmektedir. Film başladığı karede bitmek üzereyken şunu görürsünüz: ilk sahnede gencin evine doğru yürüdüğü yolda ihtilal öncesi Türkiye manzaraları varken, son karede aynı yoldan geri dönen nişanlının ardında Amerikan film afişleri gibi detaylar vardır.

Şiddet bir usul olarak farketmekte zorlanacağımız kadar şeffaf ama bir o kadar da toplumsal genlerimize yerleşmiş durumda. Bununla ilgili önemli noktalara değinmeden önce Gülün Bittiği Yer'den çarpıcı bir sahneyi aktarmak istiyorum: Cunta tezgâhlarından birin-

de işkence gören tarih hocası diyor ki; *eğer benim bir öğrencimi dövmem meşru görülebiliyorsa ben devletin bana işkence yapabilmesini nasıl eleştirebilirim.* Hoca bu sözlerini kendisine yapılan haksız ve zalimane muameleyi yadırgayamadığı ve bunun için kendinden utandığını söyleyerek devam ettiriyor.

İşkence, dayak; her ne seviyede olursa olsun insanı hunharca ve ölçüsüzce darp etmenin; ŞİDDET'in 'şartlar olgunlaştığında' caiz olabilmesidir aslında buradaki meselemiz. İsmail Güneş gerek söyleşide gerekse filmin içerisine yerleştirdiği diyaloglarda bunu irdeliyordu. İşkence gören gencin hocasıyla girdiği alakasız diyaloglarda şiddetin genlerimize işlemişliği acımasızca önümüze konuluyor. Genç adam işkence sırasını beklerken Genç Osman'ın katlini sorar mesela. Ama konunun can alıcı noktasını şurada buluyoruz: Hocanın vurduğu yerde, babanın vurduğu yerde gülün bitmesini sorguluyor genç ve 'eğer gül bitseydi, benim baştan ayağı güllerle donanmış olmam gerekirdi' diyor.

Çocukluktan başlayarak gençliğe kadar dayağı belli şartlar sağlanırsa meşru saymaktan çekinmiyoruz. Bu algımız bizi öyle dönüştürüyor ki iş devletin toplumu terbiye ederken işkence kullanmasına geldiğinde benzer bir tavrı gösterebilecek kadar şuuraltı davranabiliyoruz. Şuuraltı diyorum çünkü devletin işkenceci role sahip olabildiği toplumlar bu duruma sessiz kalabilecek kadar şuurlarını iptal edebiliyorlar. Film izleyenler gördüğü her suçlu hakkında 'bunlardan iki tane sallandıracaksın bak bir daha yapan olur mu' şeklinde çözüm üreten tren görevlisinin o çok tanıdık halinde bahsettiğimiz şuursuzluğu bulacaktır. Burada şuur kelimesini gündelik hayattaki anlamıyla sınırlandırmıyoruz. Nasıl ki bir baba veya öğretmen veya oklavalı bir anne dayağa başvurduğunda bir zalim olarak değil terbiye edici olarak algılanıyorsa; (baba) devlet de vatandaşını terbiye ederken aynı şekilde algılanabilir.

İsmail Güneş işkencecilerden bahsederken verdiği örnekler hayli ilginçti. Gözaltındaki bir gence falaka çeken polislerin ezan okununca dayağa iftar arası vermeleri, cezaevlerindeki sorgulamalarda işkence memurluğu yapanların aynı zamanda bir aile babası olmaları gibidir. Bu örnekleri filminden bir kesitle perçinleyebiliriz:

Genç; kendisine işkence yapanlara zihninde şu soruyu soruyor: *Bana işkence ettiğin bu ellerle çocuklarını nasıl seveceksin?*

Cuma namazına giden, oruç tutan ama elinin altındaki 'haddini bilmez'e her muameleyi reva gören bir insanın yetişebilmesi için toplumların derin paranoyalarının olması gerekir. Neticede bizler saygı duyduğumuz insanlara dayak atabilme yetkisini verip o dövmüşse

hak etmiştir demekten çekinmiyoruz. Çünkü onların vurduğu yerde gül bitiyor. Filmde 'dayak cennetten çıkma mıdır?' diye soran genç bu sorusuna şu güzel cevabı kendi veriyor: *Eğer öyleyse cennette dayak yoktur. Sanıyorum bu da o durumdaki bir insan için cenneti; hurrilerden, tadına doyumaz içeceklerden, altlardan akan ırmaklardan ziyade bu yüzden mükâfat kılıyordur.*

İnsanlar karakterlerini kazanmaya başladıkları erken yaşlarından itibaren içinde yaşadıkları toplumun karakterini edinmeye başlarlar. Ve toplum bahis mevzuumuz şiddet gibi kavramları işte yukarıda bahsettiğimiz bir terbiye metodu olarak yeni nesillere aktarmaktadır. Bizi burada şöyle bir acı gerçek karşılıyor: *Dayağı içselleştiren onu toplumca mezkur şartlar dahilinde hakkı teslim etmek olarak görebilen dimağlar bir önceki nesille aynı zihniyette yetişmiş nesiller olarak yerlerini alıyorlar.* Burada belki de Ziya Paşa'yı anmak yerinde olacaktır: 'Nush ile uslanmayı etmeli tekdir/ Tekdir ile uslanmanın hakkı kötektir' demiş Ziya Paşa. Bizler bu beyitlerle ilk olarak edebiyat müfredatı içerisinde karşılaştığımız zaman bize imalı tonlarla arkadaşlarımız, hocalarımız tarafından okuduklarını görürüz. Nasihatleri anlamazsak bunları uyarıların takip edeceğini onlara da itibar etmezsek köteğin bizim için haklı bir ceza olduğunu kabullenişimiz gelir ardından. Bir anne, baba veya öğretmenler çocuklara hep kredi açarlar ve artık bardak son damlayı aldığı anda 'haklı' dayağın vakti gelmiş demektir. Bu tavrı her nesil kendinden bir sonraki nesle devrederken aslında hak edene atılan dayakla tatmin olabilmek güdüsünü kazandırır. Zalim midir acaba bu en yakınımız canlarımız ciğerlerimiz? Hayır! Onlar da kendilerinden öncekilerden gördüklerini uygulamaktadırlar. Herkes kendinden bir önceki nesilden bu anlayışı devraldığına göre bu iş ya insanlığın ilk zamanlarına kadar gider ya da bir yerde bir şeyler aksamıştır da insanlar en yakınlarına acılı cezaları reva görebilmiştir. İkinci seçenek daha mantıklı geliyor sanki.

Eğitebilme kabiliyeti bir toplumun tekamülünün en önemli göstergelerinden biridir desek yeridir. En temelde hayatın 'doğru yol' üzere sürdürülebilmesi için gereklidir eğitim. Mesele biz olunca doğru yolu tarif edebilecek tek ibare vardır o da 'sırat-ı müstakim'dir. Ve bu yolun kendisinde güzel bir örneklik olan 'üsve-i hasene' öğreticisinin elinden dayağın çıktığını göremezsiniz. Demek ki eğitimde nush-tekdir-kötek sıralamasının öncesinde bir şeyler var. Tabi olarak burada bir üst neslin alt nesli eğitirken onların düzensiz hareketlerine karşı verdiği bir tepki olarak, bu üçlemeyi takip etmeden önce kendini o gence o ana kadar verdikleri konusunda sorgulaması gerektiğinden bahsediyoruz.

Konumuza işkenceyle başladık ama nihayetinde gelebileceği en hayati noktalardan birine insanın eğitimi meselesine geldi. *İşkenceci devletler toplumları hiza-*

ya sokmaya, kendi iktidarlarına boyun eğdirmeye muvafak olmak için bu yöntemi seçerler. Çünkü bilirler ki akıl ve vicdan sahibi herkes bu iktidara meşruiyet tanımayacaktır. Geriye bu 'ulul elbab'a mücadele yolunu açan baskı ve şiddet usulüne müracaat etmek kalır, çare olarak. Toplum ve devlet arasındaki bu ilişkinin içerisinde şiddeti, işkenceyi, zulmedebilmeliği biraz akıl sahibi herkes eleştirir ve hatta tüm kalbiyle kınar. Fakat mesele bireyler arasında cereyan ettiğinde durum biraz farklı bir hal alır. Bir baba oğlunu tokatlarken, bir anne kızını çimdiklerken, iki sınıf arkadaşı birbirine söverken, bir vatandaş sokakta yaptığı bir yanlıştan dolayı kendisi uyaranlara çemkirirken... Karşıdakinin insan olduğu unutulur. Bir onuru, sırf insan olduğu için bir benliği olduğu unutulur. Burada karşıdakine reva görülen muamele anlayış olarak işkenceden farksızdır ama sadece boyun eğdirmek olduğundan. Hatta belki çoğu insanın aklının ucuna bile gelmeyecek bir meseledir: Televizyonda hakkında bir iddia ortaya atılan herhangi bir sanatçı, siyasetçi vs.ye sövmek, gol kaçırdığı için bir futbolcuyu olunabilecek tüm alçaklık makamlarına oturtmak, sırf stres atmak için bu 'insanlara' sövmek üzere maça gitmek herhalde bir toplumun kendisini layık gördüğü yeri bizim için tarif ediyor. İnsanın insan olduğunu unutulabilen toplumlar kendi insanlıklarını terk ediyor demektir. Böylece siz; yan baktı diye bıçaklanan, doğruyu söyledi diye çok sayıda köyden kovulan ve burada aklımıza gelmeyen pek çok 3. sayfa haberini duymaya alışır-sınız. İnsanlığımıza yapılan her saldırı normalleşmeye, kaos adım adım yaklaşmaya başlar.

Gülümsemek sadakadır. İnsanlar birbirlerine güler yüzü ikram ve hatta lutfederler. İşi buradan alın öfke anında gücü öfkeyi yenmeye harcamaya; zulmü bireysel ve toplumsal her yönüyle zulm olarak görebilmeye kadar götürün. Dinin insanı ve toplumu eğitmesinin nasıl gerçekleştiğini iyi anlarsınız. O zaman hep birlikte göreceğiz ki 'insan'a değil işkence en ufak bir ters bakışı bile reva görmekten Allah'a sığınan akıl sahiplerini bulmak mümkündür.

Beyaz Sinema

Dikkatlerimizi çeken en önemli noktalardan biri İsmail Güneş'in 'dini film' tanımlamasıydı. İçerisinde bir cami resmi bulunmayan ya da başka bir dini sembol içermeyen filmlerin de dini filmlerden olabileceğini söyleyen İsmail Güneş insan olmayı işleyen her filmin İslam'dan bir parçayı yansıtmış olabileceğini belirtiyor. Bu manada bizim tartışacağımız bazı hususlar olduğu kanaatindeyim. Holywood sinemasını eleştirirken dikkat çektiğimiz bazı semboller vardır: Her filmde gösterilen ABD

bayrakları, katliama gidilen ülkelerde sahnelenen oyunun kilit parolası 'özgürlük', her filme bir şekilde yerleştirilmiş -edeb duygusunu öldürmek üzere- cinsellik gibi. Biz bunları hep Amerikan yüzyılına inşa etmek isteyenlerin, toplumların zihinlerini dönüştürmek için kullandıkları semboller olarak değerlendiriyoruz. Bu bağlam içerisinde kendi sinemamızı oluştururken bizim sembollerimizin yeri ne olacak.

Müslümanlar kendi kurumlarını ihdas ederken bu kurumların kimliğini belirleme noktasında öteki'ye saplanma yanlışından uzak durmak zorundadırlar. Bizler kendi sinemamız, tiyatromuz, sanatçılarımızdan bahsederken bunların 'islami'liğinin ölçüsünü belirlemeliyiz. Ne yaptıkları zaman bizim sanatçılarımız olduklarının bir önemi olur. Eğer bu noktada öteki yani sinemayı, sanatı kendi değerler sistemini empoze etmek için kullanan öteki paradigmalara saplanırsak onları aşmak ve kendi kimliğimizi ortaya koymak bizim için bir hayal olur. Bu saplantı ötekini takip etmek ancak o bir şey yaptığında harekete geçmek anlamına gelir.

Sinemaya müslüman bir kimlik kazandırmak isteyen; toplumu sinema yoluyla ve müslümanca parametrelerle okumak isteyen yüreklerin hareketidir beyaz sinema. Sadece müslüman olduğu ve topluma dayatılan yeni değerler sisteminin maskesini düşürme riski olduğu için asılan İskilipli Atıf Hocanın hayatını anlatır bize; Kelebekler Sonsuza Uçar. Bir dönem ezan yasağı vardır toplum asırları devirmiş ezanını onu istemeyenlerin istediği gibi dinlemek mecburiyetinde kalırken o yılları anlatır; Çizme. Ve yönetmenin deyişiyle şimdi böyle bir yasak olmayabilir ama hala devam eden haksız uygulamalar da tıpkı bu yasak gibi varlığını sürdürüyor diye uyarır. Camide işittiği hadisle aç komşusundan gafil olmanın felaket olduğunu öğrenen kapıcının bir tas çorbayla kapı kapı dolaşmasıdır; Beşinci Boyut. İzlerken ne düşünürsünüz bilmem ama filmi yöneten İsmail Güneş şunu ekliyor: O kapıcı bu hadisi yanlış anladı ama sen doğru anla dedik bu filmde. Ki burada filmin aldığı, bu hadis bunu mu anlatıyor eleştirilerinden şikayetçiydi. Ve daha birçok örneğini sayabileceğimiz filmler, onlara canını, tenini adanmış müslüman yürekler beyaz sinemayı bugüne getirdiler. Festival bu filmler ve ustalarını ağırladı.

Başlangıçta tartışma çalıştığımız sinemamız ne işe yarayacak, biz onu ne ile dolduracağız sorularına tatmin edici bir cevap vermek bizim haddimiz değil. Ancak bugün içinde bulunduğumuz dönemde bizi ve sorunlarımızı bize farklı bir dille anlatacak her vasıtaya ihtiyacımız var. Sinema bu iş için işlenecek verimli bir tarla gibi duruyor. Hikmeti taşıyacak bir zemin olarak ona olan ilgimizin liyakatli bir hal alması lazım gelir.

kültür

ORDU PAKDİ

EMPOZYUM

AKİ EMRE
ALİ GÖÇER
ALİ KARACALI
ALİ ULVI TEHEL
Cemal SAKAR
Hüseyin SÜ
İBRAHİM YANAR
İbrahim DEMİRCİ
Metin HARMANCI
Mustafa KONEĞOLU
Osman SARI
Ömer ERİNG

BEYA
SİNEMA
FUJYI

ORDU BELEDİYESİ / ORDU
1. INTERNATIONAL
1. ULUSLARARASI
ORDU
FESTIVAL
of
LITERATURE
EDEBİYAT
FESTİVALİ
17 OCTOBER 2010

Türkiye
Dergi
Fuarı

sanat

Türkiye Dergi Fuarı

Türkiye'de bir ilk!

20 Ekim 2010
10:00 - 20:00

Türkiye Dergi Fuarı

20 Ekim Çarşamba
14:00 Notis
15:00 Dergilik (Geniş - Panel)
Ali Ulvi, Ali Bulut, Hamza Türkmen, Mustafa Armağan, Merin Karabaşoğlu, Mahmut Büyük

21 Ekim Perşembe
13:00 Dağın Çabresi ile ilgili saati (Birebir Dergi)
16:00 Türkiye'de İm Dergilik - Dr. Ebubekir Sif (Ruh Dergi)

22 Ekim Cuma
14:00 Ahmet Örs, Edebiyat ve Din (Tefiye Dergi)
17:00 Sözlü Aile Dergi programı

23 Ekim Cumartesi
14:00 Hüseyin Hatemi - Sibel Eraslan (Genek Hayat Dergi)
14:00 Yesei B. Eryılmaz ile karikatür saati (Çarşaf Mizah Dergi)
16:00 M. Lütfi Arslan (Genç Dergi)

24 Ekim Pazar
14:00 Moral Dünya Dergi programı
16:00 Dergilerden güdüşte (Güştan Dergi)
18:00 İttihadı İslam ve Kültür (Kurtuba Dergi)

Yer
Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şubesi
(Kızlarağası Medresesi) Sultanahmet
0 212 527 7517
bilgi@turkiyedergifuar.com
www.turkiyedergifuar.com

- Hediye dergiler
- İndirimli abonelikler
- Şüphesiz hediyeler
- Kapanmış dergiler sergisi
- Fanzin dergiler

TÜRDEB
Türkiye Dergi Editörleri
Yayın Yönetmenleri Birliği

TYB
Türkiye Yazarlar Birliği
İstanbul Şubesi

Türkiye Dergi Editörü ve Yayın Yönetmenleri Birliğince, Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Kültür Merkezi'nde açılan fuarında yayın hayatına devam eden 40'a yakın derginin faaliyetleri, editörleri, yazarları 4 gün boyunca okuyucu ile bir araya geldi. Fuarı ziyaret eden okurlar, editöründen yazmasına takip ettikleri dergilere emek veren insanlarla tanışma, birbirinden farklı dergilerin düzenleyeceği etkinliklere katılabilme, fuara özel indirimli aboneliklerden faydalanabilme gibi birçok fırsatın yararlandı. İlgilisi için, yaklaşık 300 derginin nüshalarından oluşan kapanmış dergiler ve fanzin dergiler sergileri de fuar boyunca devam etti. Genç Öncüler olarak bizimde yer aldığımız fuarda çizgi saati, konferanslar, karikatür saati gibi çeşitli etkinliklerde yer aldı.

Firman (Ferman)

Katarlı medya şirketi Alnoor, Fatih Sultan Mehmet'in hayatını sinemaya aktarıyor. Son dönemde yapılan en yüksek bütçeli filmlerden biri

olmaya aday olan Fatih Sultan Mehmet'in hayatını anlatacak filmin adı Firman (Ferman) olacak. Fatih Sultan Mehmet'in Hollywood tarzı çekilecek film için 50 milyon dolarlık bir bütçe hazırladıklarını söyleyen Alnoor'un Yönetim Kurulu Başkanı Ahmed Al-Hashemi, 1453'te Doğu ile Batı'ya bir araya getiren Osmanlı Hükümdarı Fatih Sultan Mehmet'in hayatını daha geniş kitlelere yaymak istediklerini belirtti. Al-Hashemi, "Bu film İngilizce olacak ve tüm dünyada gösterime sunulacak. Ardından 30 bölümlük bir dizi film serisi çekeceğiz. Bunun için de 25 milyon dolarlık bir bütçe ayırdık" dedi. Fatih Sultan Mehmet'in 1453'te İstanbul'u fethetmesi ile başlayan hoşgörü sürecinin Avrupa'da hâlâ etkisini sürdürdüğünü konuşmasına ekledi.

"Düşünen Kalem Nuri Pakdil" sempozyumu

Kahramanmaraş Belediyesi'nin organize ettiği "Düşünen Kalem Nuri Pakdil" Sempozyumu 23 Ekim 2010 Cumartesi günü yapıldı. Necip Fazıl Kı-

DÜŞÜNEN KALEM NURİ PAKDİL

SEMPOZYUM

Akif EMRE
Ali GÖÇER
Ali KARACALI
Ali Ulvi TEMEL
Cemal SAKAR
Hüseyin SU
Isık YANAR
İbrahim DEMİRCİ
Mehmet HARMANCI
Mustafa KÖNEÇOĞLU
Osman SARI
Ömer ERİNÇ
Turan KOC
Yunus DEVELİ

23 EKİM CUMARTESİ SAAT 10.00

YER: NECİP FAZIL KISAKÜREK KÜLTÜR MERKEZİ

KAHRAMANMARAŞ BELEDİYESİ

sakürek Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen sempozyum sabah ve öğleden sonra olmak üzere iki oturum şeklinde gerçekleştirildi.

Nuri Pakdil Biyografisinin sunulduğu sinevizyon gösterisi sonrasında Nuri Pakdil'in Yazılarında Dini Düşünüşün Tezahürü, Ahlak Algısının Tezahürü, Ortadoğu Algısı, Tarih Perspektifi gibi alt başlıklar altında konuşmalar, Akif Emre, Ali Göçer, Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel, Cemal Şakar, Hüseyin Su, Işık Yanar, İbrahim Demirci, Mehmet Harmanacı, Mustafa Köneçoğlu, Osman Sarı, Ömer Erinç, Turan Koç ve Yunus Develi gibi isimlerin katılımı ile gerçekleşti.

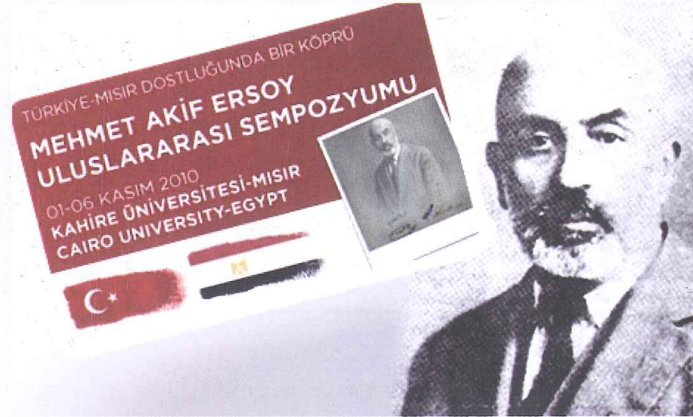
Uluslararası Ordu Edebiyat Festivali

Ordu Belediyesinin evsahipliğinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ordu Valiliği, Ordu Belediyesi, Ordu Üniversitesi, Çevirmenin Notu Dergisi, Kültürlerarası Şiir ve Çeviri Akademisi, Alâmetifarika'nın sponsorluğunda düzenlenen "Ordu 1. Uluslararası

Edebiyat Festivali" 14-17 Ekim tarihleri arasında yapıldı. Plastik sanat sergileri, sinevizyon ve tiyatro gösterimi, şair ve yazarların söyleşi ve imza günleri, konser, gezi ve şiir dinletisi ile tamamlanan festivale Selçuk Küpçük, Ahmet Günbaş, Gökhan Akçiçek, Gülümser Çankaya, Hüseyin Mevsim, İrfan Yıldız, Kadriye Cesur, Osman Çakmakçı, Özcan Ünlü, Sina Akyol, Yunanistan'dan Kostas Katsoularis, Şebnem Chiristakopoulos, Bulgaristan'dan Anton Baev, Romanya'dan Niculina Oprea, Moldova'dan Alexandru Vakulovski, Gürcistan'dan Shota Iatashvili, Ukrayna'dan Natalka Bilocerkevici gibi isimler katıldı.

Kahire'de Mehmet Akif Sempozyumu

Kahire Üniversitesi'nin işbirliğiyle üniversitenin Mehmet Âkif Ersoy'un ismini taşıyan salonunda düzenlenen 6 günlük sempozyum 2 Kasım 2010'da başladı. Sempozyuma İslam Konferansı Teşkilatı

Genel Sekreteri Ekmeleddin İhsanoğlu, Mehmet Âkif Ersoy Fikir ve Sanat Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Cemal Çiftçigüzeli ile çeşitli ülke ve üniversitelerden çok sayıda akademisyen katıldı. Etkinlikler boyunca Kahire Üniversitesi'nde gruplar halinde çalıştaylar gerçekleştirildi, Mehmet Akif Ersoy ve İstanbul ile ilgili fotoğraf sergisi düzenlendi ayrıca Türk kültür ve sanatını tanıttıcı tezhip, minyatür, çini ve ebru sergileri açıldı. Programda ayrıca Türk Sanat Müziği konserleri de verildi.

Sözlük Yazımı Sempozyumu

'Türkiye'de ve Dünyada Sözlük Yazımı ve Araştırmaları Uluslararası Sempozyumu' 4-6 Kasım tarihleri arasında yapıldı. 'Bugünün sözlük araştırmaları yarının sözlüklerini şekillendirecektir' düşüncesinden hareketle düzenlenen "Türkiye'de ve Dünyada Sözlük Yazımı ve Araştırmaları Uluslararası Sempozyumu"nda yurtiçi ve dışından 45 akademisyen üç gün boyunca 'sözlük bilim, sözlük yazımı, kullanımı ve öğretimi' üzerine konuşmalar yaptı. Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı ile Elginkan Vakfı'nın işbirliğiyle Bahçeşehir Üniversitesi Medeniyet Araştırmaları Merkezi'nin evsahipliğinde gerçekleştirilen sempozyum, Misalli Büyük Türkçe Lügat'i Türkçeye kazandıran İlhan Ayverdi anısına düzenlendi.

Beyaz Sinema

"Beyaz Sinema" adıyla tanınan, İslami duyarlılık taşıyan yönetmenlerin emekleriyle ortaya çıkarılan filmler 40. yaşını görkemli festivalle kutladı. Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde 18 - 24 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirildi. 1970'lerin başlarından bu yana iki toplumsal kuşağın hayat ve inanç algısı üzerinde çok derin etkilere yol açmış "Beyaz Sinema" hareketine ilişkin olarak ülkemizde şimdiye kadar düzenlenen en geniş kapsamlı gösteri ve söyleşi programına sahne oldu Ayrıca festival boyunca pek çok film ücretsiz gösterildi.

29.İstanbul Tüyap Kitap Fuarı

Avrupa'nın en yoğun okur fuarı özelliğini taşıyan İstanbul Kitap Fuarı, 550 yayınevi, 28 ülkeden 62 katılımcı, 51 yabancı yazar, 297 etkinlik ile 29.kez gerçekleşti. 30 Ekim-2 Kasım 2010 tarihleri arasında uluslararası katılımcıları Türkiye'den profesyonellerle buluşturan İstanbul Kitap Fuarı'nda hem sektörel etkinlikler düzenlendi, hem yazarların katılımıyla söyleşi, okuma ve kitap tanıtımları yapıldı. Ayrıca birçok kitabı uygun fiyata da temin etmenin mümkün olduğu fuarın ana teması "İstanbul'u Yazmak"tı. Tema kapsamında İstanbul'u yazan yazar ve şairler fuarda kitapseverle buluştu.

Cahit Zarifoğlu - Mektuplar

Dostları ile belki de edebiyat tarihinde kimsenin mektuplaşmadığı kadar çok mektuplaşmıştır Zarifoğlu. Onun Mavera'daki masasında ceplerinde çantasında çok sayıda mektuba rastlamak olasıydı her zaman için. Bu mektuplar öyle mektuplardı ki muhatapları kadar bize de yazılmış gibiydi adeta. Beyan yayınlarından çıkan mektuplar kitabındaki mektupları sayesinde şairin sanat anlayışını yansıtan satırları kendi kaleminden okuma imkânı buluyoruz. Kitapta sanat anlayışının yanı sıra dünya görüşü ve kişiliğine dair ipuçları da yakalamak mümkün. 200 sayfa civarından olan Mektuplar kitabında Zarifoğlu'nun 26 kişiye yazdığı 65 mektup yer alıyor. Kitabın en büyük özelliklerinden birisi, orijinal el yazması mektupların da nüshalarının yer alıyor olması. Mektuplar kitabı Beyan Yayınlarından çıkan Zarifoğlu külliyyatını tamamlayan son kitap olmuş oldu.

Yağmur Dergisi 3. Hikâye Yarışması

Yağmur Dil Kültür ve Edebiyat Dergisi'nin geleneksel hikâye yarışmalarının 3.sü için katılım başladı. Daha evvel iki kez tertip edilen yarışmaya son katılım tarihi 1 Şubat 2011. Yarışma şartlarına www.yagmurdergisi.com internet adresinden ulaşabilirsiniz.

öykü

'Zorunlu Seçmeli' Derste - 2

Celile Günseli

- Çık dışarı.

Uyandım. Şimdi tüm vahşiliği ve gerçekliğiyle bir yasağı yaşamalıydım. Sınıfın ucu bucağı yokmuş gibi geldi gözlerime, bir rüzgâr girdi sanki içeri ve tüm uğultusu benim kulaklarımdaydı. Herkes, her şey sepsessizdi şimdi. Ve bu sessizlik hep böyle sürüp gidecek gibi gözüküyordu. Kimse konuşmuyacaktı, herkes başını kuma gömecekti. Ta ki ben çıkıp gidene kadar... Ben emre itaat edene kadar.

Çıktım.

Camiye geldim. Burası da sessizdi ama bu sessizlik dokunmadı bana sınıftaki kadar. Ağlayamadığım zamanlar yaptığımı yaptım ve elime kalem aldım. Tüm kızgınlığımı, içimden söylediklerimi, duyuramadıklarımı döktüm kâğıda. Kime seslendiğimi bilmeden, kime kızdığımı.

"Zalimlere teslim ettiniz bizleri, her sabah karanlık yüzler karşılıyor okul kapılarında. Korkunç, soğuk bakışlar ikna etmeye çalışıyor ikna odaları ye-

rine. Psikolojik bir harbe katılıyoruz her sabah. Ve her sabah kimliğimizi güvenliklere bırakıyoruz ve sanki bir daha almayacak gibi. Seslerimiz titrek, yüzlerimiz tedirgin... Aman ortalık karışmasın diye bağırıyoruz, isyan edemiyoruz, yeter diemiyoruz. Sineye çekiyoruz her şeyi, ve tüm hesaplaşmaları "bir güne" bırakıyoruz. İlahi adalete güveniyoruz ama anlamıyoruz ki o adalet bize de soracak. Sessizliğe soracak, o sessizliklerin sahiplerine, susanlara...

Asla vazgeçmeyeceğiz diyoruz, pes etmeyeceğiz ama hiçbir şey gerçeği değiştirmiyor. İşte dışarıdayım. Canım yanıyor. Hazmedemiyorum, tahammül edemiyorum. Rabbim sen taşıyamayacağımız yükü bize yüklemesin, biliyorum bunları yaşamalı ve direnmeliyim"

Kâğıdı camide bıraktım. Daha fazla taşımak istemedim o duyguları. Hepsi mürekkep olup kâğıda aksa ve uça keşke bir gün...

29 Ekim Üniversite Kahvaltısı

Usame Sarıyaşar

Gelenekselleşen 29 Ekim kahvaltılarımızda bu yıl da üniversite öğrencileri bir araya geldiler. Uzun süren kahvaltıda, birbirlerini çok sık göremeyen öğrenci arkadaşlar kendilerine ve okullarına dair muhabbet etme fırsatı buldular. Kahvaltı sonrasında ise yazar Cevat Özkaya'nın katıldığı bir program düzenlendi. Konuşmada en çok üzerinde durulan konu güncel olması itibarıyla "NATO füze kalkanı" oldu. Öğrenciler Cevat Özkaya'nın bu konuyla ilgili düşüncelerini dikkatle dinlediler. Sonrasında program soru-cevap şeklinde devam etti.

Bayramlaşma

Züleyha ÖZDENER

Araştırma ve Kültür Vakfı çatısı altında yıllardır devam eden geleneğimizi bozmadık! Kurban Bayramı'nın 3. Günü vakfımızın Fatih binasında bayramlaşmak üzere toplandık. Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başlayan programımızın ardından Nida-ul İslam GÜLER arkadaşımız Kurban Bayramı'nın mahiyeti üzerine bir konuşma yaptı ve bizleri tekrardan bu önemli konu üzerine düşünmeye sevk etti. Ardından büyüklerimizle ve arkadaşlarımızla çaylarımızı içerek hasbihal etme fırsatı bulduk. Birbirimizi telefonla aramak veya kısa mesajla bayram tebriği göndermek gibi yöntemler yerine vakfımıza gelerek

hem büyüklerimizin ellerini öpmüş olduk, hem de arkadaşlarımızla hasret giderebildik. Özellikle şunu belirtmeliyim ki, şehir dışında okuduğundan dolayı sene içerisindeki faaliyetlere gelemeyen arkadaşlarımızla görüşebilmek için bayramlaşmalar kaçırılmaması gereken bir fırsat. Genç Öncü kardeşlerimizin bizler için hazırladığı şeker ve çikolatadan oluşan minik keseler de bayramlaşmamızdan bizlere kalan güzel bir hatıra oldu...

Genç Öncüler Adem Özköse ile Buluştu

A Yakub Sipahioğlu

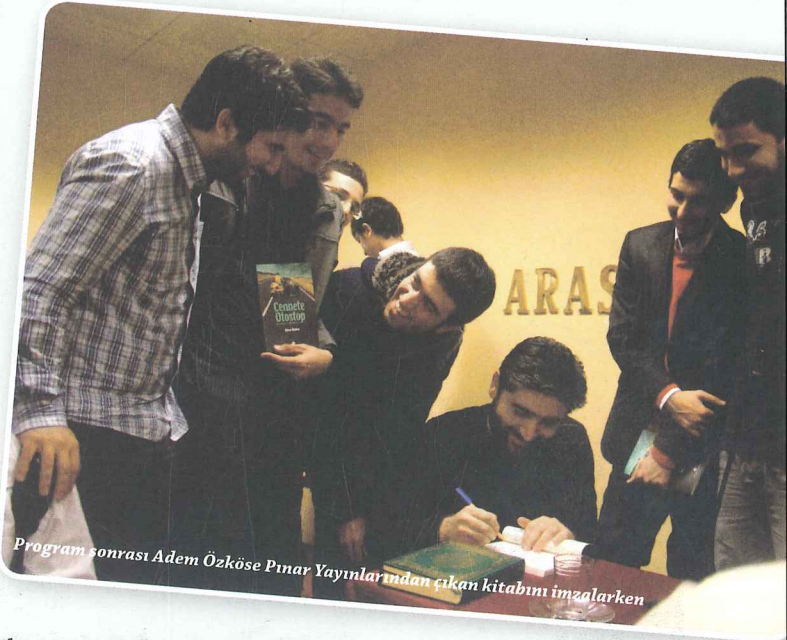
Genç Öncüler 3 Aralık Cuma akşamı Araştırma Kültür Vakfı seminer salonunda Adem Özköse ile Cennete Otostop kitabı üzerine bir söyleşi gerçekleştirdi. Programa Nezir Eren'in tilavetiyle başladıktan sonra Genç Öncüler adına; bugünü ve bugünün Müslüman gence ne sorumluluklar yüklediğini içeren selamlama konuşması Abdülvahid Sipahioğlu tarafından yapıldı. Ve sonrasında Emir Timur Kafkas'ın sorularıyla sözü Adem abiye bıraktık.

Yeni Dünya ve Müslüman Genç

Genç Öncüler adına yapılan konuşmada vurgulanan üç şey vardı. Birincisi dünya yükselen bir liberalizm dalgası altında yeni bir toplumun modelinin oluşması yolunda ilerliyor. Bu toplum her şeyin hiçbir sınır olmadan özgür kılındığı bir toplumdur. Müslümanlar bu yeni düzenin ilk aşamasında onu sorgulamadan kabul ettiler ve kendi mücadelelerini özgürlük şemsiyesi altında sürdürdüler. Bu yeni toplum, yarın Müslümanlardan bazı şeylerin özgürlüğü için kendi dinlerinin ana hükümlerinden taviz vermede davet edilecekleri bir toplum olacaktır. Bu toplumda nasslara yer olmayacak ve insanlara "işittik ve itaat ettik" diyemeyeceklerdir. Her şeyin tartışmaya ve müzakereye açık olduğu bir toplumdan bahsediyoruz. Mesela namus gibi. İkincisi ise geçmişte toplumları orduları ile kuşatan güçlerin bugün bu kuşatmayı doğrudan kalplere yönlendirmesidir. İnsanlar kalplerini kirletecek her türlü vasıta ile kuşatılmış durumdadır. İnternet, sosyal paylaşım ağları, televizyon vs. insanın en mahrem alanına kadar girmiş ve asla müslümanca filtrelenmeden kullanılmaktadır. Kalbe giden yollara şeytanın oturduğu bu atmosferde artık mücadele kalpleri korumak ve onlardan halis fikir, his ve amellerin sadır olmasını sağlamaktır. Üçüncüsü ise bu atmosfer içerisinde batılın karşısına dikilecek kimselerin ne özellikler taşıdığıdır. Burada Al-i İmran suresi 194. ayeti hatırlattık. Bu ayette Allah'ın dualarına cevap verdiğini söylediği kimselerin özellikleri sıralanıyordu. Allah'ın cevap verdiği kimseler dolayısıyla batıl karşısında zafer kazanacak kimselerdir. Sıralayacak olursak onlar hicret ederler, yurtlarından çıkarılırlar, Allah yolunda eziyet görürler... İşte Müslüman gencin hedefinde bu ayet ve bunun gibi ayetlerin işaret ettiği insan modelini yakalamak olduğunu belirttik.

Programın Seyri

Cennete Otostop kitabında anlatılan insanlar aslında programın başlangıcıydı. Sohbet, Adem Abi'nin gezdiği beldelere, Mavi Marmara'ya ve İslam dünyası içerisinde Türkiye'nin sahip olduğu imaj -ve dolayısıyla sorumluluklar- etrafında seyretti. Mavi Marmara şehit ve gazilerini orada olan hadiselerle tekrar andık. Patani, Moro gibi ismi duyulmamış beldelerde mücahitlerin sürdürdüğü cihada tanıklık eden Adem Abi buralarla ilgili önemli bilgi ve izlenimler aktardı bizlere. Gençlere önemli iki tavsiyede bulunan Adem Abi program sonrası kitabını imzaladı. Verdiği tavsiyeler şunlardı: 1- Gençler İslam dünyasının çeşitli yerlerini gezmeli ve ümmeti tanımalı ümmet çapında düşünmeyi öğrenebilmeli, 2- İslam dünyasının birçok yerinde Halifenin torunları olarak bilinen Türkler büyük bir hürmetle karşılanıyor ve ümmeti içerisinde bulunduğu problem-

lerden kurtaracak kimseler olarak görülüyor. Adem Abi bu noktada önemle milliyetçilik yapmadığını vurguluyor ve şartların bu görevin Türkiye üzerine düştüğünü gösterdiğini belirtiyor. Programdan çıkışta sohbete doyamayan arkadaşlar Adem Abi ile 15- 20 kişilik bir grupla beraber Kirmastı'da meşhur "dayılar çay ocağında" akşam boyu sohbete devam ettiler.

Bir İnsani Yardım Panoraması

Gülsüm Yaşar

Kurban; Allah'a yakınlaşmak, yardımlaşmak demektir. Biz de Genç Öncüler olarak kurban bayramına yakın bir zamanda 6 Kasım 2010 cumartesi, insani yardım deyince akla ilk gelen kurumlardan biri olan İHH'nın genel başkanı Bülent Yıldırım ile Şeyma Nur Ekren ablamızın sorularıyla 'Dünden bugüne insani yardım' konulu bir söyleşi gerçekleştirdik. Kurban bayramının yak-

yışıyla kendi gençlik dönemini kıyaslamasını istedik ve Bülent Yıldırım isminin nasıl ortaya çıktığı sorularını yönelttik. Bülent Yıldırım'la insani yardım üzerine söyleşi yapıp da, elbette Mavi Marmara'nın bahsini açmamak olmazdı. Bildiğimiz gibi son yıllarda yaşanan en önemli meselelerden biri olan Mavi Marmara projesi dünya çapında geniş yankı uyandırdı ve umuyoruz ki istenen so-

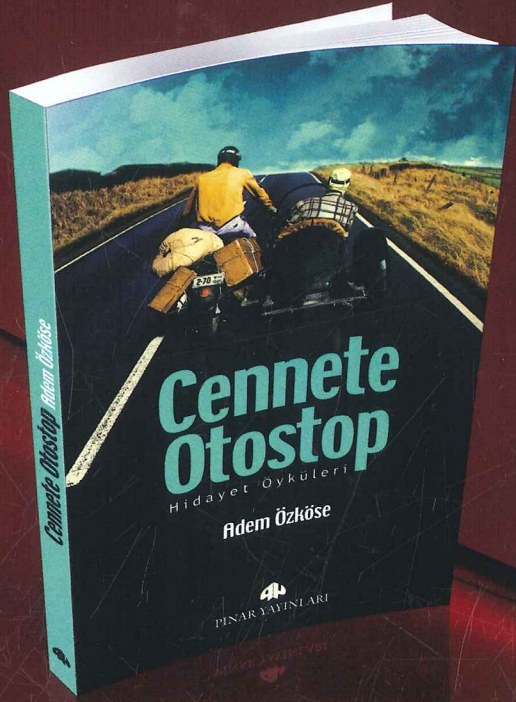

laşması sebebiyle yardımlaşmanın dinimizdeki önemini hep birlikte hatırlamış olduk. Bu önemi fiile dökmek adına yapmış olduğumuz kermes çalışmamız oldukça ilgi gördü.

Söyleşimiz esnasında Bülent Yıldırım ve yürüttüğü çalışmalar hakkında merak ettiklerimizin cevabını aradık. Yardımlaşmanın aslında sadece salt insan ihtiyacını karşılamaktan dışarda bir mücadele, bazı durumlarda özgürlük mücadelesi demek olduğunu ifade etti Bülent Yıldırım. Kendisine bugünün gençliğinin yardımlaşma anla-

nuç alınmış oldu. Kendisi bizlere ileride böyle bir projeleri daha olduğu müjdesini verdi.

Paylaşmak berekettir ve bizi ellerinden geldiğince tüm dünyada bu berekete ortak etmeye çabalayan İHH gibi bir kurumun Genel Başkanı Bülent Yıldırım'la söyleşi yapmak, liseli ve üniversiteli genç öncülerimizle ibadetin ve bereketin tadını hissetmek mutluluk verici bir deneyimdi. Bize zaman ayırdığı için kendisine buradan da bir kez daha teşekkür ediyoruz. Çalışmalarında Allah'tan kolaylık diliyoruz...

Cennete Otostop

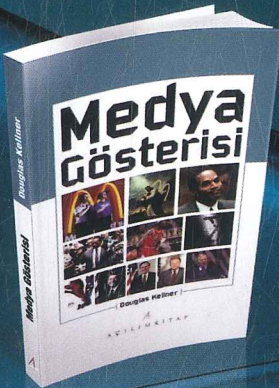
Hidayet Öyküleri

Hepsinin birbirinden farklı, birbirinden ilginç hikâyesi vardı. Kimisi papazken, kimisi ünlü bir müzisyenken, kimisi bir misyonerken, kimisi de uyuşturucu kaçakçısıyken İslam'la tanışmış ve kendilerine yeni bir hayat kurmuşlardı. Bu röportajlar esnasında mühtedilerin gözyaşlarına, sevinçlerine ve heyecanlarına da şahitlik ettim. Onlardan yaşadıkları zorlukları, hayal kırıklıklarını, geleceğe dair umutlarını dinledim.

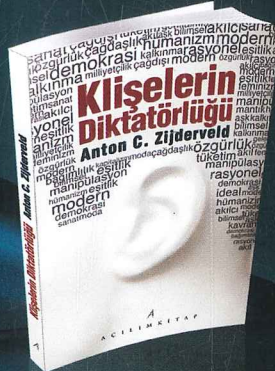
İtiraf etmeliyim ki, mühtedilerle yüz yüze röportajlar yaparken dinlediklerimden ben de çok etkilendim. Bazı hikâyeler günlerce aklımdan çıkmadı; yolda yürürken, kitap okurken veya başımı yastığa koyduğumda, sonradan Müslüman olan bu insanların anlattıklarını, başlarına gelenleri hatırlıyordum. Hepsi gerçek ve yaşanmış olan hidayet öykülerini dinleyip de etkilenmemek elde değildi. Sizin de hidayet öykülerini okurken birçok farklı duyguyu bir arada yaşayacağınızı; kimi zaman şaşıracağınızı, kimi zaman mutlu olacağınızı, kimi zaman da gözyaşlarınıza engel olamayacağınızı tahmin ediyorum.

PINAR YAYINLARI

AÇILIM KİTAP

MEDYA GÖSTERİSİ
Douglas Kellner

KLIŞELERİN DİKTATÖRLÜĞÜ
Anton C. Zijderveld

GÜNDELİK HAYAT POLİTİKALARI
Paul Ginsborg

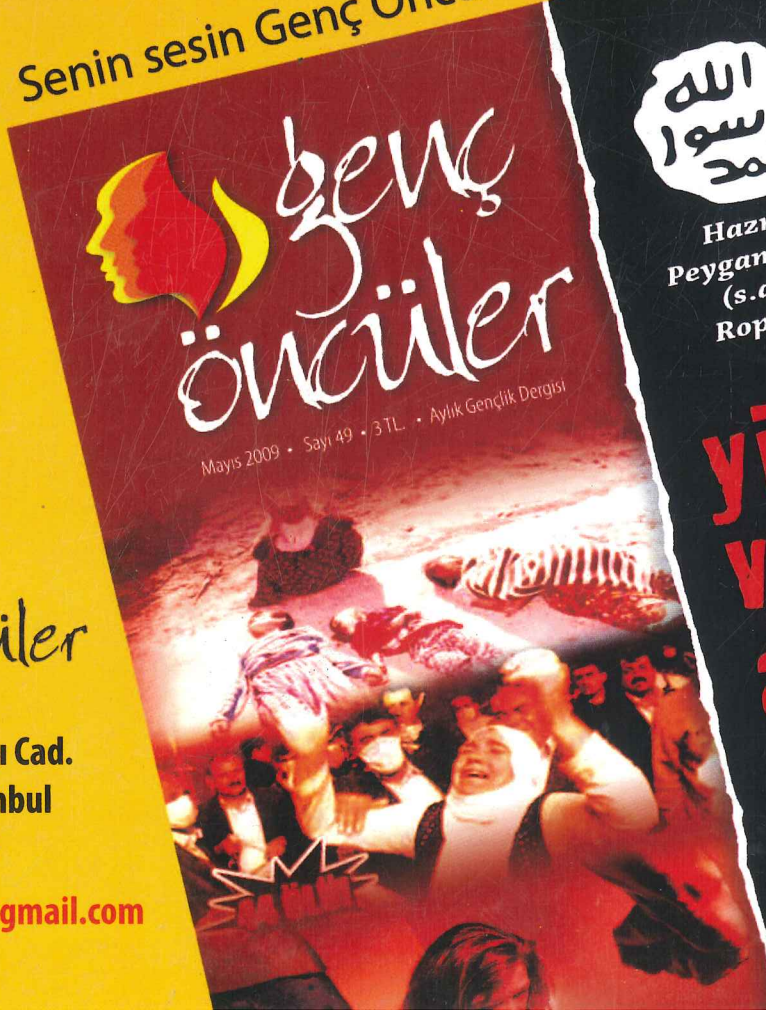
www.kitappinari.com

Alayköşkü Cad. Civan Han No: 6/4 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (212) 520 98 90 Faks: (212) 527 06 77

GENÇ ÖNCÜLER'E ŞİMDİ ABONE OLUN!

1 YILLIK
ABONELİK
30 TL

Senin sesin Genç Öncüler, koroya katıl, abone ol.

genç
öncüler

Mayıs 2009 • Sayı 49 • 3 TL • Aylık Gençlik Dergisi

الله
رسول
محمد

Hazreti
Peygamber'le
(s.a.v.)
Ropörtaj

yitirilen
vicdan
artan
şiddet

• Toplumsal Şiddet,
Dilaver Demirağ
• Masum Değiliz Hiçbirimiz
Abdurrahman Babacan
• ...ndan Eser

genç öncüler

Zeyrek Mah. Kıztaşı Cad.
No:30/1 Fatih-İstanbul
Tel: (212) 531 1033

bilgigenconculer@gmail.com